72. številka. Ljubljana, v četrtek 28. marca. XXII. leto, 1889.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Volilcem istrskih mest!

Na dan 1. aprila t. l. pozvani ste vršiti najsvetejšo Svojo državljansko pravico. Birati imate ta dan Svojega zastopnika za državni zbor na Dunaji. — Dosedanji zastopnik istrskih mest bil je deželni glavar, pokojni dr. Vidulich.

Ta človek, odgojen v mladih svojih letih v tujem duhu bil je res na daleč poznan, imel je znanje in skušenj, toda ni občutil za svoj rod, kar bi čutiti moral.

Zastopal je samo Italijane istrskih mest, a ne one izmej Vas, kateri še niste zatajili materno mleko in sladko zvoneči hrvatski jezik.

Vidulich imel je vsaj ime hrvatsko. Danes voliti na njegovo mesto moža, kateremu niti ime ne bi glasilo po naše, zaznamovalo bi še večje nazadovanje.

Istrci hrvatskega jezika morajo glasovati za človeka svojega roda, izkušenega domoljuba, kateri poznava jezik in potrebe Vaše in druge jezike, da se njih v slučaji potrebe posluži.

Ta človek, izvoljenec velike večine Vas istih, katerih mišljenje in voljo poznamo, je:

Mate Mandić,

urednik „Naše Sloge“ v Trstu.

Njega Vam toplo priporočamo! Njegovo ime bodi zapisano na slehernej Vašej glasovnici.

Njegovo žarko rodoljubje, njegovo znanje, srčnost in pravičnost bodo storili, da Vas bode zastopal kakor pravi domorodec, da bode neustrašeno branil Vaše pravice, utrjene na zakonih, da bode izkazival Vaše potrebe in načine, po kojih da Vam država pomore.

A pravičen, kakor je, ne bode zahteval, da naš jezik gospoduje kateremu drugemu jeziku, ampak nastojal bode, da se uspne jezik naš na ono mesto, katero mu pripada po božjih in posvetnih zakonih, da ne bodemo več sužnji tuje misli in tuje govorice.

Gospod Mate Mandić pozna žalostno stanje naše mornarice, pozna težko vzdihanje kmetskega stanu (i tega ima mej Vami, prebivalci mest); on, sin naroda, pozna vse potrebe narodne, on jih bode jedino dostojno iznašal na dan.

Glasovi, katere oddaste njemu, bodo nadaljni svečani protest proti temu, kar vedno kriče in pišejo nasprotniki naši; da v istrskih mestih ni druge narodnosti, kakor zgolj Italijani!

Ne žalite tega dne! Ne bodi Vam težak trud, da pridete na volišče ter tam oddate svojo legitimacijo in glasovnico, izpolnjeno z imenom predloženega Vam kandidata.

S tem pokažete, da ste čil narod, da mislite na svoje splošne koristi, ter da se bistvenega Vašega vida ne more oslepiti ne s sijajnimi imeni, ne z rumenimi tujimi cekini.

Naš predloženik je rojen Istran; njegov rod sega globoko v prošle veke, Istra je prava njegova domovina. On torej ni nametnik, kakor so drugi, ki morajo svoje stariše iskati po krstnih knjigah izven Istre!

Človek, katerega mi priporočamo Vašemu glasu, pozna dobro tudi drugi jezik, kateri se govori v Istri, pozna pa tudi oni jezik, v katerem se razpravlja v državnem zboru.

Že to priporoča ga toliko, da bodo tudi pravi Italijani zanj glasovali. Drugi predloženik ni tak. Za druzega ne sme biti niti jednega naših glasov.

Živel gospod Mate Mandić!

V Trstu, 22. marca 1889.

Predsedništvo pol. društvo „Edinost“.
Uredništvo „Edinosti“.

Narodna zmaga v Celji.

x. Štajerski Slovenci so si priborili po trdem boji in zasedli so trdnjavo, katero so branili naši nasprotniki z vsemi postavnimi in nepostavnimi silami malone dvajset let. Slovenci so zmagali pri volitvah za okrajni zastop Celjskega okraja in s to zmago pridobili so jedno onih postojank, katere so bile po umetnem volilnem redu osnovane, da bi v njih vladala peščica Nemcev nad slovenskim prebivalstvom. Ko je 1869 l. štajerski deželni zbor sklenil okrajne zastope za Štajersko po vzgledu jednacega zakona za Češko, oklenil se je Šmerlingovih interesnih skupin, dasi se za mnoge kraje na Štajerskem taka razločitev v štiri skupine: veleposestvo, veletrštvo, mesta in kmetske občine ne ujema s krajnimi razmerami. A deželni zbor računal je in se zanašal, da bodo na slovenskem Štajerji prve tri skupine ostale v nemški oblasti in preglasovale četrto kmetsko skupino.

Toda celo pri tej razdelitvi bi se utegnilo zgoditi, da bi četrta, kmetska skupina imela toliko zastopnikov, kakor ostale tri, ako bi za Štajersko veljal isti volilni red, kakor za češke okrajne zastope. Tam se namreč število zastopnikov na skupine razdeli po razmeri davka, kolikor ga plačuje vsaka skupina. Gotovo pravična določba. Ako na primer kmetska skupina plačuje 10.000 gld. davka, veletržci 500, veleposestniki 1000 in mesta tudi le 1000 ali 2000, potem bi bilo pravično, da ima kmetska skupina od 40 zastopnikov 30, vse druge skupine pa le 10. Tega pač ne, izjavila je nemška večina štajerskega deželnega zbora, ko so slovenski poslanci po predlogu dr. Vošnjaka zahtevali tako določbo v volilnem redu. Nemci so sklenili, da ima vsaka sknpina jednako število zastopnikov v okrajnem zastopu. In tako se je zgodilo, da je kmetska skupina imela le 4. ali k večjemu 3. del zastopnikov, če ni bilo veletržcev v okraji.

Pa ne samo to. Za veliko posestvo se je v zakonu zahtevalo 60 gld. zemljiškega in hišnega davka, a ni se določilo, koliko mora biti zemljiškega od tega zneska. To nejasnost zakonskega določila izkoristili so si meščanje, zlasti v Mariboru, Celji in Ptuji in ako je hišni posestnik le par krajcarjev plačeval zemljiškega davka, ves ostali znesek pa je spadal na hišni davek, upisali so ga mej veleposestnike. Več ko sto Celjanov postalo je tako kar čez noč veleposestniki in mesta Celje, Ptuj in Maribor so imela namesto jedne tri skupine v svoji oblasti, veleposestniško, veletrško in mestno. Slovenci so se oglašali proti takemu krivemu tolmačenju zakona, a dolgo zaman. Šele, ko je državni zbor v svojem volilnem redu odločil, da ima volilno pravico v veleposestvu le ta, kdor vsaj $^5/_6$ cele davčne svote plačuje zemljiškega davka, obrnila se je stvar na bolje.

Pravi veleposestniki so šli s svojo pritožbo do upravnega sodišča, ker pri namestništvu v Gradci neso ničesar opravili in upravno sodišče je razsodilo, da oni meščanje, ki plačujejo le neznatno vsoto zemljiškega davka, nemajo pravice voliti v veleposestvu.

Po tej jasni razsodbi udalo se je namestništvo v Gradci in je razpustilo na nezakoniti podlagi izvoljeni okrajni zastop Celjski ter v novi volilni imenik ni vsprejelo Celjskih hišnih posestnikov, ampak le prave veleposestnike. A Celjani, če prav potrti, neso izgubili vsega upanja, delali so s svojim starim orožjem, skušali strahovati in podkupiti volilce. Toda spodletelo jim je. Narodnjaki neso rok križem držali in včeraj so praznovali lepo zmago, znamenito ne samo za Celjski okraj, ampak za vse Slovenstvo.

Izvoljeni so bili z 48 glasovi proti 42 gospodje M. Vošnjak, državni poslanec; dr. Ivan Sernec, deželni poslanec; Konrad Vasič, vitez Berks, I. Hausenbichler, Stožir, Pečnjak, Mastnak, Pospeh in K. Vrečar. Ker je tudi v kmetski skupini zmaga gotova, bode prihodnji Celjski okrajni zastop imel 23 narodnih mimo 17 Celjskih mestnih zastopnikov.

Podrt in poražen je spet jeden tistih stebrov, na katerega se je naslanjal nemški most do Adrije in da je Dumreicher, ki je pred par dnevi v državnem zboru slikal grozne napredke Slovencev, vedel še o tej zmagi, pretakal bi bil še več solz na razvalinah zatiranega Nemštva. Celjska zmaga nam spet kaže, da resna volja, krepko delo in vera v uspeh dovede konečno do zmage. Možem narodnjakom, ki so stali na braniku in vodili bitko, kakor tudi zavednim volilcem, ki se neso dali premotiti, vrlim zmagovalcem kličemo imenom Slovenstva in Slovanstva: Hvala in slava vsem!

Iz državnega zbora.

Na Dunaji 26. marca. 1889.

Poročal sem že zadnjič, kako je opravljal posl. Dumreicher v zadnji seji Slovence. Označil sem nekoliko orožje njegovo, katero je uporabljeval in povedal. da mu odgovarja danes g. poslanec prof. Šuklje. To se je tudi zgodilo.

V poldrugo uro trajajočem izvrstnem in ostrem govoru povedal je gosp. prof. Šuklje nasprotniku Dumreicher-ju, kakor zaslužuje. Gosp. prof. Šuklje pravi koj v začetku svojega govora, da bode določno dokazal, da je vse, kar je navel posl. Dumreicher o slovenskih razmerah, popolnoma v protislovji z resničnimi dogodki in ni nič druzega, kakor izjava bolehave strankarske strasti. Prerešetal je potem g. prof. Šuklje vse posamezne trditve in izjave, ter pobijal mirno a dosledno in neovrgljivo napade Dumreicherjeve, dokazujoč puhlost in izmišljenost vsega, kar je bil povedal. Na Kranjskem je 447.000 Slovencev in 29 000 Nemcev. Teh Nemcev pak prebiva 20.000 skupno v Kočevji. Navzlic tem številkam sedi v deželnem zboru kranjskem 10 nemških poslancevin imajo Nemci svoje glasove, svoje zastopnike v drugih važnih deželnih upravah. Potem odgovarja g. prof. Šuklje jako krepko Dumreicher-ju zaradi „Ljubljanskega Zvona“, katerega je oni tako napadal in osramoti barona Dumreicher-ja, z istinami, s katerimi osvedoči nenavadno malenkost nasprotnih izjav. Jako umestno in v resnici dobro pove potem Dumreicher-ju, da je narod slovenski krepak, zdrav, narod poljedelsk, demokratičen in povsem nadepoln. Slovencev je dovolj znanih slavnih po vsem svetu, mož, ki so se odlikovali s svojimi zmožnostmi in svojo učenostjo. Zavrne nasprotnika, ki je trdil, da neso Slovenci še ničesar storili na slovstvenem polji. Odgovarja mu glede Slovencev štajerskih in koroških. Posmodi mu prav dobro glede očitanj Dumreicherjevih nasproti Slovencem, ki zahtevajo v šolstvu le to, kar je v ohranitev narodnega življa, kar je vender temu prijatelju Slovencev preveč.

Potem je povedal gospod poslanec tudi nekaj Mladočehu dr. Gregru, ki je pred kratkim govoril. Poročal sem kaj in kako je povedal dr. Gregr in omenil sem v poročilu svojem, da nam tekmovanje in negovanje Slovana dr. Grega z levičarji nikakor ne dopada. Isto mu je očital danes gospod prof. Šuklje. Slovanskemu poslancu in tako izbornemu govorniku, kakor je dr. Gregr, nikakor ne

pristuje plavanje z levičarji, imajočimi mej seboj najhuje neprijatelje Slovanov.

Ne morem se danes več pečati z govorom gospoda prof. Šukljeja, v katerem je zadostil slovenski stvari in uničil brezvernega nasprotnika. Saj se priobči po stenografskem zapisniku. Sledili so potem mnogoteri potrebni in nepotrebni stvarni popravki. Ko se tudi to konča, vsprejme se po govoru poročevalca dr. Mattuša budgetni oddelek, šolsko nadzorstvo.

Na vrsti je član: akademije znanostne. To vsprejme se brez debata.

Prične se razprava o znanostnih in umetnostnih muzejih.

Prvi govori grof Wurmbrand. On priporoča vladi, zlasti naučnemu ministru, da se briga bolje za znanostne in umetnostne ostaline. Dogodi se premnogokrat, da propadejo važni spomeniki, imenitni ostanki, priče umetnega delovanja, kar je velika škoda. Prigodilo se je celo, da so se prodale spovednice prave umetniške vrednosti zaradi slabega gmotnega stanja dotične cerkve, iz katerih so si napravili bankirji svoje kredence. Govornik naglaša, da je dolžnost vlade, da se briga tudi za to, da ljudstvo, zlasti mladina kaj pridobi po umetniških ostalinah, katere bi imele potem tudi praktično vrednost in bi res spolnjevale namen svoj.

Potem govori poslanec Wrabetz. On priporoča vladi umetniške šole, obrtniške, zlasti njih pripravnice in želi, da bi bil ustop olajšan, omogočen tudi učencem, ki so dokončali meščanske šole. A uprav sedanji minister naučni, pravi govornik, nema srca za te stvari, nasprotno je on še otežavil obisk šol umetniško obrtnijskih, kakor drugih, priredivši zlasti večjo šolnino.

Prihodnja seja danes zvečer ob 7. uri.

Govor državnega poslanca dr. Ferjančiča

v državnem zboru 11. marca 1889.

(Konec.)

Če se mora prebivalstvo slovensko boriti z naravnimi odnošaji, katere sem začetkom omenil, če se mora boriti proti nasprotovanju vseh oblastev, če se mora boriti s časopisjem, se mora vender šteti za pravo junaštvo, da se slovensko prebivalstvo tu in tam z uspehom upira. Potreba je torej, da dobi prebivalstvo slovensko kako zastopstvo, in ko smo poprej omenjeni predlog stavili v visoki zbornici, se je zdelo poslancu za Beljaško mesto, ko je omenil ta predlog, potrebno tako-le spregovoriti (čita): „To umešanje gospodov iz Kranjske jim ne bode nič koristilo. Tu na Dunaji v drž. zboru morejo staviti predloge, če se za to ne zmenijo, da zopet proti temu protestujejo koroški Slovenci. Pa ne svetovali bi jim priti v deželo (Čujte! Čujte! na desnici.) Naši Slovenci so dobrosrčni, a utegnejo kaj neuljudni postati, če vidijo, da jih hočejo tuji agitatorji nahujskati proti nemškim sodeželanom“. (Čujte! Čujte! na desnici.)

Gospoda moja! Če bi kaj tacega čitali v „Freie Stimmen“, bi se nič ne čudil, kajti ondu sem tudi zares čital. Pa da se to govori tu v zbornici, kjer smo popolnem na legalnih tleh stavili predlog, katerega gospodje morejo podpirati ali pa odkloniti prav po svojej volji, da nam na teh legalnih tleh pridejo z argumenti pestij in polen, nam ž njimi preté, če pridemo na Koroško, tega bi ne bil pričakoval“.

Če pridemo na Koroško, kar tudi nameravamo (Pritrjevanje na desnici. — Poslanec dr. Steinwender: Le! Le!), seveda ne bomo prišli k gospodu poslancu in pristašem njegovim, temveč k prosilcem za slovensko ljudsko šolo, prišli bodemo k onim, ki so nam hvaležni, da se zanje potegujemo (Poslanec Ghon: Da bodete hujskali!), k onim tisočem, ki dobivajo knjige od družbe sv. Mohorja in jih čitajo, in jaz ne verujem, da bodete tedaj imeli še žalostni pogum, motiti z nahujskano druhaljo občevanje naše z našimi soplemeniki in somišljeniki in apelovati na pesti in polena. (Poslanec Šuklje: Ne bojimo se! Hvala Bogu! — Poslanec Trojan: Pa lepo je le! — Živahna veselost na levici.)

Predno se poslovim od Štajerske in Koroške, usojam se osvežiti začetkom sproženo misel, namreč, da ni bilo dobro, tako dolgo mirno gledati, vsaj največje ovire bi se bíle morale odstraniti, katere se stavijo sporazumljenju.

Njega ekscelenca gospod ministerski predsednik je rekel, da vlada skuša položaj tako urediti, da bode mogoče sporazumljenje.

Če pa vlada pušča že leta tako postopati uradnike, tedaj moram pač reči, da v dejanji je vlada še kaj malo pokazala to prizadevanje svoje.

Če sedaj prehajam na kranjske razmere, pokazati bi mogel, kako malo povoda imajo Nemci pritoževati se. Pokazati bi mogel, kako se jim daje pravica v uradu, v šoli in javnem življenji, in sicer bolj kakor Slovencem.

Temu nasproti bi pa lahko pokazal, kako se pri uradih in posebno pri političnih in od njih odvisnih uradih, malo brigajo za § 19.

Nemci so res imeli na Kranjskem pozicije, katerih neso mogli obdržati, ko se je jel vzbujati slovenski narodni duh. Te pozicije zgubili so in nič druzega in nemajo nobenega povoda za pritoževanje in ko bodo preboleli to zgubo, bode ondu zavladalo sporazumljenje, ki bode lahko služilo za vzor.

Jedne stvari pa ne morem preskočiti, tiče se mojega volilnega okraja ter ima ravno tako javni kakor tudi lokalni interes, tako da se nadalje ne sme prikrivati javnosti.

Na čelu okrajnemu glavarstvu v Postojini je mož, kateremu se poslednje državno-zborske volitve neso vršile prav po volji; četudi ga je opominjal predstojnik njegov, vender se je mešal v volitve in ko je videl, da vzlic temu mu stvar ne gre po volji, se je tako daleč spozabil, da se je javno zakrivil razžaljenja časti (Čujte! Čujte! na desnici.), zabavljal je čez vodje slovenske v obče in posamične osobe.

Vodje slovenski seveda neso mogli zahtevati zadoščenja, ker nikdo ne bode rekel o sebi, jaz sem vodja, pa druge osobe so uložile tožbo in okrajni glavar je bil obsojen v globo oziroma pa v zapor (Čujte! na desnici.) Vender uraduje še vedno okrajni glavar v tem okraji (Čujte! ne desnici). — — Poslanec dr. Vitezić: Comme chez nous! V Istri je ravno tako!) Vprašal bi, kak upliv morejo imeti kazenske obsodbe, katere mora večkrat izreči okrajni glavar, če si kaznovani misli: Jaz vender nesem slabši nego okrajni glavar. (Prav res! na desnici.) To je vzbudilo tako razburjenost v okraji, da se je smelo pričakovati, da bodo odkazali možu drug delokrog.

Tu je gospod okrajni glavar na lastne stroške skrbel za razburjenost v okraji, skrbi pa tudi za razburjenost na stroške druzih.

Majhnih stvarij, ki tudi neso spodobne, ne bodem navajal iz delavnosti njegove, če tudi bi se ne smele nikakor dogajati pri uradniku, kateremu je kaj mari njegovo dostojanstvo in stopinja, spregovoriti hočem le nekaj besed o upravi pač mnogim gospodom znane Postojinske jame.

Postojinska jama se oskrbuje na podlagi pravil, katere je potrdilo poljedelsko ministerstvo in podpisal poljedelski minister. V teh pravilih so točno označene pravice in dolžnosti upravne komisije. Jako važna določba teh pravil je, da ima komisija predlagati račune svoje deželni vladi. Deželni glavar pa že več let ni bil sklical nobene seje, komisija torej ni dobila nikacih računov in zatorej tudi nikacih predložiti ni mogla. Ko so sklenili pri deželni vladi stvar malo podrezati, je res sklical sejo. Namen tej seji je pa bil, da pregovori člane komisije, da podpišejo zapisnik seje, ki je že bila pred jednim letom. Nekateri so se branili in zlasti jeden, ki je tudi deželni poslanec, je rekel, da le tedaj podpiše, če se v zapisniku pove, kdaj se je predložil v podpis. Ko okrajni glavar in predsednik komisije v to ni privolil, pa je dotičnik podpisu svojemu sam dodal dan in mesec.

Nadalje je jako važna pravica upravne komisije, da določuje tarif za obisk jame, dovoljuje znižanje in olajšanja v ozira vrednih slučajih. Tu pa postopa okrajni glavar s tako brezozirnostjo, ki sploh označuje delovanje njegovo. Jedenkrat dovoli znižano pristojbino, ko je prišla množica obiskovalcev, drugič pa zopet ne, ker mu obiskovalci tako ne ugajajo itd. S sledečim slučajem hočem označiti njegovo delovanje, kar se tiče ustopnine.

Skoro bode dve leti tega, kar so prišli visoki angleški gostje z eskadro v Trst. Hoteli so obiskati jamo. Marljivi okrajni glavar, ki bi morda rad dobil kak red, hitel je v Trst, povabil visoke goste, naročil pri lastniku „Adelsbergerhof-a“ — velicega hotela, ki je gotovo marsikateremu iz vas znan obed primeren visokim gostom. Družba se je jako čudila gostoljubnosti okrajnega glavarja, toda morala si je dati dopasti, ker je okrajni glavar odločno izjavil, da ne vsprejme nikacega plačila. Okrajni glavar moral je nazadnje misliti na plačilo računa — bilo je kacih 800 gld. On pa ni vedel prav, kdo naj plača, storil je par zanimivih potov, pa brez uspeha; nazadnje posegel je v blagajnico, jame, ima namreč pravico nakaza — vzel 400 gld. in jih poslal hoteliru s sledečim pismom (čita): „Euer Wohlgeboren! Im Anbuge übersende ich Ihnen den Betrag von 400 fl., mit welchem ich Ihre Rechnung aus Anlass“ — tu so našteti gospoda, ki so bili tedaj prisotni — „beglichen zu haben wünsche. Ich überlasse es Ihnen, eine weitere Forderung an mich, als den Vorsteher der Grottenverwaltungscommission im gerichtlichen Wege geltend zu machen und mache Sie nunmehr schriftlich wiederholt darauf aufmerksam, dass, wenn Sie es nicht für opportun erachten können, meinem berechtigten und billigen Wunsche nachzukommen, ich mich sehr unliebsam veranlasst sehen würde, gegen Sie mit Repressalien vorzugehen (Čujte! Čujte! na desnici. — Poslanec grof Lažansky; Turško gospodarstvo! — Poslanec dr. Vitezić: Zloraba uradne oblasti!), unter welchen ich Ihnen nur die eine bekannt geben zu sollen glaube, dass ich allen Gästen des Hotels Adelsbergerhof den Grottenbesuch verwehren werde. (Čujte! Čujte! na desnici. — Poslanec dr. Trojan: Lep okrajni glavar!)

Wenn Sie dacher die Angelegenheit noch heute nicht in Ordnung bringen, so können Sie gewärtig sein, dass bereits die Montagsblätter in Triest, Laibach und Wien eine Erklärung der Grottenverwaltungscommission in dem oben gedeuteten Sinne enthalten werden. (Klici na levici: Oho! Ostudno! Pritiskanje!) Es wird sich alsdann bald herausstellen, ob Ihr Benehmen ein praktisches gewesen sei.

Adelsberg, am 5. November 1887.

To pismo bilo je objavljeno v nekem listu, pa ni vzbudilo one pozornosti, kakor jo zaslužuje. Hoteljer je bil vprašan, kaj misli storiti na to izzivanje. Pa modri Francoz — ali prav za prav Švicar — je odgovoril: Odprtih mi je mnogo in gotovih potov, pa nobenega ne bodem nastopil, se bode že našla prilika, da bodo na višjem mestu zvedeli za to nespodobno postopanje uradnika, ki ima vender varovati čast in interese dežele, in ne dvomim, da bodo spoznali, da je uprava Postojinske jame v čisto nepravih rokah. Rekel je, da Postojinčani niti ne vedo, kaj imajo s Postojinsko jamo.

Ko bi mi, menil je, v Švici imeli tak objekt, moral bi obogateti ž njim ves kraj. Ne prišlo bi na leto le po 3—4000 obiskovalcev, temveč 30—40000 in z njihovim denarjem bilo bi pomagano trgovini, malej obrtniji in kmetijstvu in Postojina, kraj brez dohodkov in dohodkinih virov, moral bi postati biser Krasa. Tako Švicar.

Postavljaje se od tega fakta, omenil bi še dva slučaja, iz uradnega delovanja tega gospoda, ki imata javni pravni interes.

Nek okrajnjan je nedavno prišel v preiskavo. Ta okrajnjan bil je tožnik v prej imenovanej pravdi proti okrajnemu glavarju zaradi razžaljenja časti.

Pri volitvi samej, o katerej sem prej govoril, je nasprotoval okrajnemu glavarju.

Ta okrajnjan prišel je v preiskavo. Jaz priznavam, da je okrajni glavar lahko mislil, da ima po § 83 kazenskega postopnika pravico vedeti, da je okrajnjan v preiskavi.

Pa mož se s samim faktom ni zadovolil, katerega je itak vedel, temveč poslal je noto dotičnemu okrajnemu sodišču, v katerej je zahteval, da se mu natančno naznanijo okoliščine slučaja, dokazila, povodi sumnje itd.

Okrajno sodišče si je mislilo, da to vender ne gre, in se ne ujema z načelom ločitve pravosodja od uprave, da se za take stvari poprašuje in je prav dobro odgovorilo okrajnemu glavarju, da je državno pravdništvo poklicano pretresti dokazila in uzroke sumnje in da le ta oblast ima pravico dalje postopati.

Stvari ne bi omenjal, ko bi ne bila velike važnosti, kajti če se politični organi na ta način utičejo v pravosodje, bi to utegnilo biti za državno pravdništvo povod, da v stvari bolj nego sicer z vso strogostjo zakona postopa, da se izogne očitanju, da gleda skozi prste. Jaz ne rečem, da je tako bilo v tem slučaji, navedem le fakt, da se je

Dalje v prilogi.

bila že uročila zatožba, katero je zavrnilo še le nadsodišče.

Opomnim, da sta ta in pa drugi slučaj, kateri bodem še omenil, že popolnoma rešena, da torej ne nasprotuje nobenej določbi, če se o njiju govori.

In drugi slučaj. Imel je ta okrajni glavar v občini svoji razdeliti ustanovo. Sklical je prejemalce te občine in pri tej razdelitvi bi se bilo imelo razpravljati, če ne bi se tu zložilo za kak sicer hvalevredni namen. Bili so raznih mislij in tako je tudi mož, ki je deželni poslanec tega kraja, imel nesrečo, da je bil druzih mislij, kakor okrajni glavar. Ta deželni poslanec bil je tudi voljen proti volji okrajnega glavarja v deželni zbor. Gospod poslanec bil je le druzih mislij o razdelitvi in porabi teh denarjev in okrajni glavar jel je režati nanj in bi se ga bil še celo lotil, ko bi se oni ne bil umaknil. (Čujte! Čujte! na desnici.)

Ta mu je v javnem listu očital brezozirnost da se vede nespodobno za njega dostojanstvo in stopinjo.

Priznali mi bodete, gospoda moja, da je deželni poslanec imel prav, ko mu je to očital. Okrajni glavar je vender dognal, da se je kazensko sodišče bavilo s to zadevo, a nazadnje se je pa vender le moral umakniti okrajni glavar. Tožbo so zavrnili in tako se je stvar končala s fijasko za okrajnega glavarja. In vender še dobiva častne diplome od občin. (Smeh na desnici.) Morda se bode to navajalo njemu v korist, za me je le nov oteževalni moment, ker to dokazuje, da se meša v strankarske prepire.

Spominjam se druzega moža, bil je tudi okrajni glavar na Kranjskem, rekel je o Taaffejevi vladi pred več leti: Samo neprijazni oblaček na nebesu je, ki bode kmalu zginol. Tudi ta mož dobival je častne diplome iz svojega okraja. Pozneje je poskušal srečo v „Deutsch-Landsbergu“ in štajerskem deželnem zboru in sedaj je tajnik pri Solnograjskej trgovskej zbornici. To je bila usoda okrajnega glavarja, ki je dobival tudi častne diplome od občin svojih. Jaz želim okrajnemu glavarju Postojinskemu srečo, samo to želim, da bi ne imel priložnosti mešati se v prihodnje volitve za deželni zbor po letu, kar želi storiti, kar je že obetal, ne da bi se za koga menil.

Jaz nisem udeležen, nisem deželni poslanec in tudi ne želim postati.

Sedaj ko sem malo pogledal na Kranjsko, dovolite mi, da glede Primorja prav ob kratkem omenim nekatere karakteristične okoliščine.

Na Primorskem zlasti na Goriškem so razmere znosnejše nego kje drugod. Tu je precej jednakomerno zastopstvo v deželnem zboru in deželnem odboru. Le v Goriškem mestu vzdiguje glavo italijanski element. Tu se dajo iz občinskih denarjev podpore društvu „Pro patria“, ne da bi se menili za to, da tudi prebivalstvo slovensko donaša za občinske namene, in da je društvo „pro Patria“ izključno italijansko društvo in sicer društvo, ki zasleduje bolj politične nego šolske namene.

Slovenskemu bralnemu in podpornemu društvu zabranjuje se že več let, da ne sme blagosloviti in razviti svojega društvenega znamenja, kar se italijanskim društvom, kakor se je lani zgodilo, brez težave dovoljuje. Lani je slovensko telovadno društvo praznovalo slavnost svoje ustanovitve. Prišli so gostje iz Ljubljane, Trsta itd. in morali so se v zaprtih vozeh peljati v mesto, in na kolodvoru so je čakali policija in žandarmerija (Čujte! na desnici). Slavnost se je morala vršiti v zaprtih prostorih, kajti sicer bi se ne bila dovolila. Te skrbi ne potrebuje prebivalstvo slovensko od vlade; temveč le želi, da se ž njim tako zastopa, kakor z italijanskim.

V Trstu je prebivalstvo slovensko prava raja glede na magistrat. Tu ne poznajo druzega deželnega slovenskega jezika; kdor ne zna italijanski; pri Tržaškem magistratu nič ne opravi. Če se uloži slovenska uloga, se zavrne. Meritorično se take uloge ne rešijo. Nedavno postavil se je na tamošnjem pokopališči spomenik nedavno umršemu domoljubu in se je zabranilo na spomenik napraviti slovenski napis, kateri bi obsegal dan, mesec in leto rojstva in smrti dotičnika v slovenščini. (Čujte! Čujte! na desnici.) Ko se je za to prosilo s slovensko ulogo, se je zavrnila z opazko, da je ne razumijo in kaj modro je namestništvo reklo, da se s tem ni rušil zakon. Kaka je bila usoda s slovensko šolo, katero je zastopala „Edinost“, je znano. Osnovala se je privatna šola in tudi ta je bila italijanskim listom trn v peti; in srečno so dosegli, da je ta šola še več dni ostala zaprta, ko se je že bilo naznanilo, da se otvori.

V okolici strežejo tako imenovani kapovili magistratu.

Vsako selo v okolici je nekdaj volilo svojega župana na tri leta. Sedaj pa magistrat nastavlja kapovile in se ne briga za mnenja in želje prebivalstva, in nastavlja ne najboljših temveč najvoljnejše, one namreč, ki se dado rabiti za njegove namene ali bolje rečeno, ki se dadó zlorabiti.

Kako je pri sodiščih, spada sicer v pravosodnji resort. Pa je znana stvar, da se posebno pred porotniki s Slovencem obravnava le po tolmači in kako da znajo oblastva proti porotnikom ubrati pravo struno, to dokazuje dodatek, ki se nahaja v noti policijskega ravnateljstva Tržaškega o zatoženci, uredniku nekega hrvatskega lista. Ko je brati v noti neko politično kvasenje, pravi se na konci (čita:) „V Trstu nema druge službe kot duhovnik, kakor da slednji dan čita svojo plačano mašo; dohodki „Naše Sloge“, katero izdaja ne bodo baš sijajni; navezan je torej na subvencijo, katere vir ni težko najti.“

To izjavo je zatoženec takoj najbolje označil z „oficijozno infamijo“. Mi smo zaradi tega interpelovali visoko vlado, pa še nismo dobili odgovora in bi vlado nujno prosili zanj.

Tudi jaz moram izjaviti, kakor je že storil jeden moj rojak, da mi v Trstu in na Primorskem strogo ločimo italijanski patrijotični element od iredentovskega. Italijansko-patrijotični element mi ravno tako spoštujemo, kakor člane druge narodnosti, katera nam ne odreka spoštovanja. Mi se borimo le proti iredenti, s katero vlada kaj prizanesljivo postopa. Iredenta je precej nov izraz, ko sem jaz študiral, še ni bil v rabi. Iredenta se je v svojem blesku pokazala 1882. leta povodom razstave in utelesenje njeno bil je Oberdank. Ko se je imel postaviti spomenik povodom 600 letnice, od kar je Trst zjedinjen s habsburško monarhijo, počila je blizu razstavališča petarda in lahko v Trstu slišiš, da temu spomeniku ne bode sojen dolg obstanek. Pred očmi vlade uživajo Italijani iz kraljestva, katerih je v Trstu kacih 15.000, vse mogoče prednosti od občine Tržaške in magistrata. Uradniki sicer niso, ker niso državljani, toda občina kakor je Trst ima še mnogo druzih mest in služeb, pri katerih se dobro izhaja in le poglejte, koliko je tujcev na teh mestih. Domačini, posebno če so Slovani, vsprejmejo se le, če svojo narodnost izdajo in svoj jezik zataje. Nam rekajo tujci („Sciavi“), oni so pa „bratje iz kraljestva“.

In baš ti bratje iz kraljestva sestavljajo jedro iredente, oni zlorabijo gostoljubnost, ki se jim daje v nezapopadljivej kratkovidnosti. Ni je narodne slavnosti v Italiji, da bi iredentarski vodje ne bili zastopani in kako njihova navzočnost vzbuja zadovoljnost celo v najvišjih italijanskih krogih, se morda še spominjajo od lani nekateri gospodje, ki čitajo časnike. Ali se je potem čuditi, da so se, ko se je slavila štiridesetletnica, odkar nam je previdnost naklonila pravično in milo vladanje Njega Velečastva cesarja, in ko v Avstriji ni bilo podložnika, ki ne bil slavil tega dne, v Trstu so se razširjale take tiskovine, da pravemu avstrijskemu domoljubu srce se strese, če jih prečita — jaz sem to storil. Avstrijski orel se je tako popačil, da je človeka kar groza in ko se je to zvedelo po svetu, je hitela „Triester Zeitung“ torej list, kateri opravlja službo vladi, zagotavljati, da so to le „mladostne neumnosti“, kakor se je to že večkrat zgodilo. To niso le mladostne budalosti, to naj dobro premislijo državni krmilarji na Dunaji. Če pa list, kakor je „Triester Zeitung“, list, ki služi vladi, tako olepšuje veleizdajsko ravnanje, kako bi se potem čudili, če je mogel bivši italijanski minister bogočastja pisati pismo, katero je nedavno prečital gospod poslanec dr. Vitezić v katerem je — ponavljam najmarkantneje stavke — (čita):

„Spričevalo, katerega nam“ — iz avstrijskih krajev — „pošiljate, da prebivalstvo onih krajev deli z nami veselje in žalost je gotovo poroštvo, da nekega dne — in to ne bode več dolgo — one katere veže ljubezen, umetnost in modrost vlade navdušuje in zavednost narodov zjedini v jedno državo.

„Kako se moremo čuditi, da italijanski državnik tako piše avstrijskemu državljanu? In kako bi se čudili, da je „Illustrazione Italiana“ povodom pretresujočega dogodka v Meyerlingu o pobitem očetu mogla reči! on čuti pri smrti sinu isto bolest, kakor jo je mati Oberdankova, ko so obesili njenega sinu.“ (Čujte! Čujte! Nesramno! na desnici.)

Vprašal bi vlado, če glasu Slovencev ne sliši? Kako dolgo če misli vzbujati začudenje patrijotičnih Italijanov s svojo prizanesljivostjo, toliko časa bode še držala svojo železno roko na slovenskem dinastično mislečem prebivalstvu v Trstu? Mi si pa po pravici pripisujemo zaslugo, da potegujoč se za narodnost svojo v Primorji ne gledamo le na korist naroda svojega, temveč tudi na korist države.

Dovolj časa sem že vas zadržaval, a sedaj hočem končati, mi slovenski poslanci smo razodeli svoje misli in vladi vse povedali. Slovenski narod, ki se pa ne debelí od govorov poslancev njegovih; pričakuje z zaupanjem, da se bode vlada z vso resnobo lotila izvajanja ustave. (Pritrjevanje na desnici.)

Govor poslanca g. prof. Šukljeja

v seji državnega zbora dne 28. februvarja 1889.

(Konec.)

Gospôda moja, dovolite mi, da storim korak dalje. Kaj iz tega sledi? — in zakaj prav za prav tukaj gre. Dovolite mi tukaj odkrito, v resnici občuteno besedo. Ako bi moral misliti, da sloni cela narodnostna ideja, ki sedaj še nadvladuje dôbo našo, le na plemena momentu, ako bi izvirala le iz čiste brutalne okoliščine skupnega roda, potem bodite preverjeni — verjeti mi smete kot poštenemu možu — jaz bi bil prvi, ki bi jo od sebe vrgel.

Toda, gospôda moja, z narodnostno idejo so spojeni najvažnejši duševni odnošaji. Razvoj kulturni vrši se v okviru raznih narodnih krogov v danih naravnih oblikah, s svojim jezikom dedujejo narodi najdražjo zapuščino svojih pradedov, in kdor hoče dandanes narodu vzeti jezik njegov, kdor hoče ovirati razvoj tega jezika, ta se konečno prepriča, da zadržuje v napredku narod sam, da ga slabí. (Odobravanje na desni.)

Le poglejte dandanašnjo Koroško. Tolikokrat govorite o miru; usojam si odgovoriti vam na to, da v nekem oziru tudi na razmere duševnega življenja v deželi veljajo besede starega Rimljana: „Solitudinem faciunt, pacem appelant“ (Prav dobro! na desnici.)

Kako je na Koroškem? Poročila koroških srednjih šol zadostno dokazujejo, kako nezn[illegible]aten je del mladine učeče se, ki bi bil koroško-slovenske narodnosti. V vseh podjetjih in službah je sedaj največje pomanjkanje takih ljudij, ki razumejo slovenski; pravosodnji minister je bil primoran ustanoviti pet novih služb za avskultante, z izrecno omejitvijo, da se prosilci morajo izkazati z znanjem slovenščine. Takó se godi v vseh višjih družbinskih slojih.

Izpodbijati torej ne bodete mogli zaključka, ki ga izvajam iz tega, da ona nemška kultura, s katero že dolgo časa in v toliki meri osrečujete koroške Slovence, ni mogla pomagati jim do višine povspevajočega se vrstnega gibanja. (Odobravanje na desnici.)

Hud in težaven je boj, ki ga bijemo ravno za Koroško. Prepričani pa smete biti, da bomo vstrajali v tem boji, in, gospôda moja, jaz verujem, da bodemo zmagali, in sicer jedino zaradi tega, ker smo prepričani o njegovi pravičnosti. (Živahno odobravanje na desnici.)

Končati moram. Žalibog se moram odpovedati veselju, da bi odgovarjal gospodu poslancu dr. Mengerju v političnem oziru. Kakó v izobilji je ponudil hvaležnega gradiva, ako se na primer sklicuje na to, da je dala prostostne postave ona (leva) stran.

Da, dala, to je res, pa držala jih in izvrševala ni. (Živahno odobravanje in ploskanje na desnici.)

Dali ste člen XIX., toda takó, kakor ste ga izvršili, pa ni vreden papirja, na katerem je bil tiskan. (Odobravanje in ploskanje na desnici.)

Gospod poslanec Menger pravi, da je prva dolžnost, napraviti narodnostni zakon. Zdi se mi, da je trebalo dolgo časa, da je prišel do tega prepričanja. Državni osnovni zakoni so iz leta 1867., njegova stranka je imela absolutno večino do leta 1879., in v dvanajstih letih obstanka njenega jej ni prišlo na misel, ustvariti to vzajemno jamstvo za naše politične prostosti. Narodnostni zakoni, pravim, a ne zakon, ki se tiče državnega jezika. Zoper državni jezik in dotično postavo se bodemo

bojevali, ker smo v tem oziru bolj ustavoverni kakor ona (leva) stranka. (Živahno odobravanje na desnici.) Baviti se ne morem dlje časa z gospodom poslancem Mengerjem ter si bodem usojal le še končno opazko.

Mnogo sem pričakoval od letošnje proračunske razprave. Včerajšnji uvodni članek v „Neue Freie Presse“, ki je vendar glasilo „združene nemške levice“, je bil pa tudi popolnoma po tem, da je zbujal najprenapetejše nade.

Pretilo se je z neusmiljenimi besedami; toda to smo že premnogokrat čuli, da bi bili za kaj takega še občutljivi; toda sklicevanje na goreče smolnate vence, ki bodo leteli s klopi stranke vladi nasprotne na ministersko klop (živahna veselost na desnici), napravilo me je jako radovednega. Obžalujem s stališča svojega, da se ni zadostilo radovednosti moji. In marsikatere izjave, ki smo jih slišali na pr. od gospoda poslanca Scharschmida, nikakor niso dišale po grozovitosti (veselost na desnici); donele so marveč, kakor tiho zdihovanje po ljubezni. (Veselost in: Prav dobro! na desnici.) No, pustimo to! Iz vseh govorov vaših, akoravno so bili jako različni po oblikah, čula se je jasno vodilna misel, da namreč gospodarstvo v Avstriji ne pristuje rodu nemškemu, marveč le delu njegovemu, nemško-liberalni stranki. (Prav res! na desnici.)

Navajali so se za to razni razlogi. Kakor pri vrstivni setvi, je tudi tukaj različno vrtenje. (Veselost na desnici.) Pred vsem se je poudarjalo, da morajo Nemci vladati, ker je to njihovo pridobljeno in priborjeno pravo. Drugikrat se je zopet reklo, da morajo Nemci gospodovati v interesu države, in letos je gospod poslanec Carneri celó iznašel nov uzrok, da tirjajo nemško gospodstvo vojne razmere, ko vender nadvladuje militarizem sedanji položaj. (Veselost na desnici.)

Gospôda moja! To je za-mé le dokaz, da ima liberalna stranka poleg mnogih izvrstnih lastnostij tudi jedno veliko hibo, to namreč, da jej manjka razumevanje zgodovine, da ne znajo soditi o tem, kar je postalo zgodovinski in v tem zmislu urejevati dejanj svojih. (Odobravanje na desnici.) Stari Salust že je v prvem poglavji h „katilinarični zaroti“ pravo pogodil, ko je rekel: Nam imperium facile his artibus retinetur, quibus initio partum est“. Kdo izmed vas mi more dokazati, da je tako nastala Avstrija, ker si je rod nemški z ostrino mečevo podjarmil druge narode? Avstrija je nastala po prostih pogodbah (odobravanje na desnici) s tem, da so se združile že obstoječe, več ali manj na narodni podlagi urejene države v jedno celoto, in to je takrat skoraj gotovo prouzročilo iztočno vprašanje, strah pred turško silo. (Odobravanje na desnici) Posamične države so se oklenile druga druge, da ohranijo krščansko omiko svojo in narodno svojstvo pred turškim barbarstvom.

Zasluga habsburškega doma je — in iz tega izvira ona trdna in neomahljiva zvestoba narodov avstrijskih do cesarskega doma — da si je izvršil, utrdil in do današnjega dne ohranil to zvezo. Vi, gospôda moja, pa si mislite drugače organizacijo Avstrije. Vi hočete uporabljati na monarhijo avstrijsko vladno metodo dandanašnjih jednonarodnih držav, ne da bi pri tem pomislili, da se je ta poskus ponesrečil že v teku zgodovine. Poskusilo se je to v dôbi prosvetnega absolutizma in v poznejših letih absolutistične dôbe, ko je zginila prosveta in ostal absolutizem. Ako se to ni posrečilo v časih, ko so spali narodi, kako hočete to doseči sedaj, ko so se vzbudili narodi (odobravanje na desnici), ko vlada narodnostna ideja ter smo za trdno sklenili, zoper vsakogar obvarovati in braniti narodno svoje svojstvo. (Živahno odobravanje in ploskanje na desnici.)

Nasvetovali so se vam v novejšem času novi poti. Ne vem, ali bodete hoteli hoditi po njih. Menim pa in to vsaj verujem. Večina, kakor se je tukaj sešla, zrcalo razmer avstrijskih, zapustila ne bo starega svojega tiru ter se bo slej kakor prej bojevala za ono Avstrijo, kakor si jo mi predočujemo, za Avstrijo, ki je pravična vsem narodom svojim, ki spoštuje tudi verska njihova prepričanja (odobravanje na desnici) in ki nam je vsem zavetišče v teh težavnih časih.

V tem zmislu, gospôda moja, sklepam ter priporočam, da se preide v nadrobno razpravo. (Živahna veselost in ploskanje na desnici. — Govorniku čestitajo z mnogih stranij.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 27. marca.

Časopisi **galiških** Rusov pišejo proti Liechtensteinovemu šolskemu predlogu, ker se ž njim daje deželam preobširna avtonomija v šolskih zadevah. Rusi ne pričakujejo od Poljakov pravice, zaradi tega pa se boje, da bi se s povekšanjem deželne avtonomije gospodujočemu poljskemu življu ne dala priložnost, še bolj zatirati ruskih sodeželanov.

Ne zmeneč se za srbski zakon, kateri je sklenil sabor **hrvatski**, silijo oblastva na Hrvatskem srbske duhovnike, da bi cerkvene matice pisali z latinskimi pismenkami. To imajo Srbi za plačilo, da v saboru njihovi zastopniki tako zvesto podpirajo vlado.

Ministerstvo **ogersko** se bode nekda v kratkem precej premenilo. Odstopil bode tudi naučni minister Csaky. Tisza si nekda ne upa tega moža obdržati v ministerstvu, ker si je ukazom svojim, da se ima po srednjih šolah bolj gojiti nemščina, nakopal nevoljo vse dežele. Kako so njegov ukaz tedaj proslavljali avstrijski nemški listi in se veselili, da že na Ogerskem spoznajo veliko važnost nemščine. Sedaj pa lahko vidijo, koliko čislajo nemščino onostran Litve, ko je dotični ukaz omajal ministru stol. Sedaj ne bodo več mogli avstrijskim Slovanom Madjarov staviti v vzgled.

Vnanje države.

Odnošaji mej **Srbijo** in **Rusijo** so se znatno zboljšali, odkar je odstopil kralj Milan. Glasila ruske vlade zlasti Bruseljski „Nord“, kaj prijazno pišejo o Srbiji. Res, da nekateri ruski listi neso zadovoljni z Ristićem, a ti časopisi nemajo sedaj upliva na vnanjo politiko. Da pokaže Rusija naklonjenost svojo Srbiji, bode povzdignila svoje rezidentstvo v Belemgradu v poslaništvo.

Kako daleč so že zašli **Bolgari**, kaže to, da je v Sofiji jel izhajati časopis „Rodoljubec“, kateri dokazuje sorodstvo mej Turki in Bolgari. Ta list na vse mogoče načine proslavlja Turčijo. „Rodoljubec“ je organ Radoslavovcev. Ti menda hočejo s pomočjo Turčije priti na krmilo. S prva je Radoslavov, ko je stopil v opozicijo, se laskal Rusiji, a ko mu Rusi neso prišli takoj na pomoč, je začel laziti za Koburžanom in ga nagovarjal, da naj odpusti Stambulova, a ko tudi tu ni nič opravil, začel se je laskati Turkom. — V Plovdivu imenovali so Koburžana častnim meščanom. To se je gotovo zgodilo na željo princa samega. Že dlje časa biva v stolici vzhodno rumelijskej, da bi tako dokazal, da mej Bolgarijo in Vzhodno Rumelijo ni več nobenih mej.

Ob obletnici 26. t. m. proklamacije **Rumunije** za kraljestvo je senat vsprejel v zmislu ustave kraljeviča prestolonaslednika mej senatorje. To je želela vlada, da se pokaže, da so Rumuni udani vladajočej dinastiji.

Socijalističnega zakona v **Nemčiji** ne mislijo podaljšati, zato pa hočejo dopolniti kazenske zakone Skoro vse določbe socijalističnega zakona uvrstili bodo v kazenski zakon in jih bodo še toliko razširili, da bodo ž njimi lahko kaznovali še druge politične zločince, ki neso socijalisti. Na ta način bodo svobodo v Nemčiji še bolj omejili. Nemci radi očitajo Rusiji, da zatira vsako svobodno gibanje, v resnici pa nemška vlada še brezozirneje postopa z nasprotniki svojimi. Čitatelji se pač še spominjajo, kako so preganjali katoliške duhovnike v Nemčiji. Sedaj ko so jenjali borbo proti katoličanom, pa Bismarck preganja socijalne demokrate, naprednjake, Poljake, Dance in Alzačane.

Ker je **holandski** kralj nevarno bolan, nameravajo nastaviti regentstvo, kateremu bode na čelu bivši ministerski predsednik Heemsberk. Položaj je v Holandiji jako težaven, ker ni nobenega princa kraljeve krvi, princesinja, ki ima prevzeti vladanje, pa še jako mlada.

Minister Smith, ki je vodja **angleške** spodnje zbornice, je jako bolehen in ne bode dolgo mogel ostati na mestu svojem. Kdo bode naslednik njegov, se še ne ve, imenuje se véč osob, pa nikdo prav ne ugaja. Vlada bi najrajši, da bi lord Hartington stopil v ministerstvo, da bi tako si bolje zagotovila podporo unijonističnih liberalcev.

Dopisi.

Iz Celja 26. marca. [Izv. dop.] Vsaka reč, pravijo, ima svoj konec, sveder pa tri. Jeden konec je že v naših rokah, druga dva pa bodeta, upati je, v kratkem. Celjski in nemškutarski večini in njihovej samopašnosti v okrajnem zastopu je danes odklenkalo. Amen je, „oh zdaj pa nikdar več, veselje preč je preč.“ Razkadila se je njihova slava, vsi renegati jej neso mogli pomagati. Skupina veleposestnikov, in ti odločujejo večino, izvolila je slovenske zastopnike, vrle slovenske može poštenjake v okrajni zastop.

Marsikomu bi se neverjetno zdelo, kakova je bila agitacija nasprotnikov. Toda niti grožnja niti Judini sreberniki niti nemškutarska usiljiva prilizljivost in licemerstvo neso mogli preslepiti slovenskih poštenjakov, veleposestniških volilcev.

Tolpoma so hodili po okolici in napadali volilce, če so prišli v Celje, temu grozeč, da mu odtegnejo zaslužek, temu ponujaje lepo svotico, naj bi vsaj ne volil, temu klevetno črneč zavedne tukajšne Slovence, ki ne verujejo v zveličevalno njihovo pašev anje. — Verlorene Libesmüh'! — Bili so že tako neznosni, da so se morali volilci zaklepati pred njimi. Ta lov pa je imel tudi marsikatero smešno stran.

Nek slovenski posestnik kmet, vedoč, da ga bodo napadli blagorodni Celjski Bismarckovi pribočniki, umaknil se jim je bil v gozd. Toda porabili so svojo jedino le v takih slučajih izkušeno nemškoceljsko temeljitost, ter so ga šli v gozd — lovit. A izpodletelo jim je! Pripetilo se jim je kakor Ribniškima lovcema, ki sta šla, da bi kosa streljala „tam v zelenem bukovji“:

Kus je bil pa „špasov“ sit:
Fr, fr, fr po bukovji! — —

Agitovale so tudi nemške dame. Gospa St. obljubila je bila soprogi slovenskega volilca, da jej rada prepusti travnik za pašo, ako se njen mož volilec odpelje na volitveni dan v Celji. „Ako bi moja živina čakala vaše trave, že davno bi bila pocrkala“, odgovorila je omenjena posestnica odkritosrčno.

Še zabavneje pa je, kako so naši nasprotniki slikali sami sebe. Kriljuti bi jim prilepil in živ krst bi ne mogel dvojiti, da neso kerubini in serafini, noseči blagoslov božji po tem bednem svetu, tem več le samogoltni zagrizenci in renegatje. Zanimivo je poznavati take Celjske Biedermajerje. Izvirni so na vse plati. Sanja se jim o belem dnevu. Ako koga čujejo govorečega slovenski in brinečega se za slovansko stvar, takoj jih spreleti kurja polt: prisrčni Bismarck, pomozi, glej Kazaki! Če se v advokaturski pisarni piše tudi slovenski: glejte, glejte, ruska pisarna. A v bedastoči skušajo raztegniti pojem kolosalnosti. Zadnja „Deusche Wacht“, sluteča, da se bo za Slovence nekoliko sprevedrilo, piše, da so Slovenci zatrli vse blažje čute v srci, ker bržkone ne pojdejo brezpogojno njim na limanice.

Kaj bodo pač sedaj počeli v svojej togoti? „Verfluchte windische Hunde“ je danes popoludne njihova parola, katero je lahko slišati na ulici. Ako bi bili dostopni za blagohoten svet, svetovali bi jim, naj prosijo gosp. Rakuscha, svojega razsajajočega bojevnika, bogatečega od slovenskih okoličanov, da jim dade trdnih železnih obročev, da jih ne raznese prevelika togota in neznosna nadutost.

Želeli bi, da se nikomur ne pripeti nobena nesreča vsled tega poraza. Gospôda naj se lepo potolaži, kajti jeza škoduje in žal bi nam bilo, ko bi mahoma izginila specijaliteta nemškutarjev Celjskih.

Iz Kranja 24. marca. [Izv. dop.] Kakor strela iz jasnega neba treščila je začetkom meseca avgusta 1887. l. mej nas ominozna ministerska naredba, ki je imela namen, uničiti premnogo srednješolskih zavodov, mej njimi tudi spodnjo gimnazijo v Kranji, iz pedagogično-didaktičnih uzrokov. Nastal je vsled te naredbe po celej Avstriji silen vriš, in posebno Čehi osnovali so zoper učnega ministra tako izdaten naskok, da so skoro omajali ministru njegov fotelj, in da je on za dobro spoznal, ukapljati dobrodeljno olje prijenljivosti v skeleče rane, ki jih je Čehom usekala preje navedena ministerska naredba. In marsikatera točka te naredbe dejala se je ob veljavo oziroma ostala je neizvršena.

Le nemila usoda, ki je zadela gimnazijo Kranjsko, ni se dala do sedaj obrniti na boljše. Dva razreda naše gimnazije zaključila sta se že, in če se v kratkem razmere ne zasučejo na bolje, odpravila se bode naša gimnazija definitivno s koncem tekočega šolskega leta. Zatorej je za našo gimnazijo neizmerno pomenljiva debata, ki se ravnokar vrši na Dunaji o denarnih potrebah naučne uprave. Nemirno pričakujemo izid te debate in nje posledice, ker vemo, da nam je dana zadnja priložnost, da se izposluje nadaljni obstanek naše gimnazije, kajti če gospod minister sedaj ne odjenja, izgubljen bode ne le za Kranj in za Gorenjsko, ampak za cel narod slovensk učni zavod, ki stoji na narodni podlagi.

Še smemo upati, da se ta stvar izteče ugodno. V državnem zboru sedé naši poslanci, kateri zastopajo narodne naše težnje in od katerih tudi smemo pričakovati, da niti našega mesteca koristi ne bodo izgubili iz očij. Gospod Klun je že lani v deželnem zboru dobro zastopal naše stališče in hvaležni smo mu, da tudi v državnem zboru ni po-

zabil na nas, in da je potrebo naše gimnazije naglašal že v generalni debati. — Nekateri poslanci zaradi prenaglega zaključenja glavne debate neso prišli do besede, pričakujemo pa od vseh, da se bodo krepko postavili na noge, ko pride budgetni naslov „srednje šole“ v razgovor, kajti nadaljni obstanek Kranjske gimnazije ni samo zadeva mesta Kranjskega, ampak eminentna zadeva cele dežele kranjske in celega naroda slovenskega, kateremu se z odpravo srednješolskega zavoda vsekako zavira kulturni njegov napredek. — Nujno potrebo Kranjske gimnazije dokazuje nam najbolj živo nezaslišani naval učencev v Ljubljansko gimnazijo, kjer je v 21 razredih, napolnjenih s slabim in zdravju škodljivim zrakom, nakopičenih nad 900 učencev. — Ali je profesorjem mogoče, uspešno nadzorovati toliko množico učeče se mladine v šoli in zunaj šole, ter z večkratnim izpraševanjem izdatno skrbeti za dober napredek teh učencev? In če v Ljubljani, kjer zrak onesnažuje vzduh nečedne Ljubljanice, barijski dim in barijska megla, nastane kužna bolezen, kakor se je godilo pred 2 leti, kaj potem? Ali se da upravičiti, da učna uprava toliko učencev kopiči v jeden učni zavod, ki mora vsled kužne bolezni zaključen biti po več mesecev?

Ali bi ne kazalo in ali ne zahtevajo zdravstveni in pedagogično-didaktični“ oziri, da bi se delalo na to, da se Ljubljanska gimnazija nekoliko oprosti učencev? In ali bi ne bilo dobro sredstvo za to razbremenenje, da bi se nadaljni obstanek Kranjske gimnazije zagotovil in obisk te gimnazije za Gorenjce bolj strogo uredil? — Mesto je zdravo, zidano na trdo skalo, ima svež in krepčilen zrak, ki mu prihaja z bližnjih snežnikov, skoro ne pozna kužnih boleznij, — ima lepe šolske prostore in dovolj za profesorje in učence primernih stanovanj; — nadzorovanje učencev v učenji in obnašanji pa je v malem mestu in na malem zavodu gotovo ložje in izdatneje možno izvrševati, kakor na velicem.

Trdilo se je, da nadaljni obstanek naše gimnazije koliduje s koristmi mesta Ljubljanskega, češ, ako se odpravi gimnazija v Kranji, ustanoviti se bo morala druga spodnja gimnazija v Ljubljani. Mislim, da ta kalkulacija ni pravilna in koristna. Če se odpravi naš zavod, dobi Ljubljana gotovo novo spodnjo gimnazijo, negotovo pa je, če bode ta zamenja ugodna za naš narod, kajti naši narodni nasprotniki, nategnili bodo sigurno vse svoje sile, da se ustanovi v Ljubljani nova nemška gimnazija, kakor jo je Dežman v deželnem zboru predlagal. — In če se v Ljubljani sedaj ustanovi 2. gimnazija, potem zgubljena je Kranjska gimnazija na vse veke, in ni misliti, da bi se kdaj zopet osnovala na novo. — Če pa Kranj ohrani svoj sedajšnji zavod, to nikakor ne bode zabranjevalo, da Ljubljana z ozirom na preobilen obisk v kratkem vender le dobi še 2. gimnazijo.

Mislim torej, da je sedaj, ko se nam nudi zadnja prilika, delati na vso moč za ohranitev Kranjske gimnazije, in da je na strani naših poslancev želeti vzajemnega in možatega postopanja ministru nasproti, ki je lansko leto v budgetnem odseku g. Tonkliju sam pripoznal svojo prenagljenost zaradi razpusta naše gimnazije. In uspeh prizadevanja naših poslancev znal bi biti ugoden, ko nam je zagotovljena podpora naših bratov Čehov in Poljakov, in ko nam je celo voditelj opozicije dr. Herbst v budgetnem odseku obljubil imenitno svojo pomoč. — Bog daj srečo! —

Domače stvari.

— (Konfiskacija). Včerajšnjo številko našega lista zaplenilo je c. kr. državno pravdništvo zaradi dopisa iz Postojine, ki se je bavil z okrajnim glavarjem vitezom Schwarzem. Današnja številka ima štiri strani priloge.

— (Zmaga Slovencev pri volitvi v okrajni zastop Celjski) šinila je Nemcem in nemškutarjem v vse ude. Jutršnje volitve v kmetskih občinah se niti udeležili ne bodo. Današnja „Tagespost“ javljajoč ta hvalevredni sklep pravi: „Boj pri včerajšnji (oziroma predvčerajšnji) volitvi bil je tako srdit, kakor še nikoli; Nemcev pošteno postopanje bilo je nasproti tajnim potezam slovenske stranke, žal, brez moči. Bodočnost bode pač kmalu dozorila žalostne plodove te zmage“. O poštenem postopanji Celjskih Nemcev smo že obširno obvestili čitatelje naše, da prav lahko presojajo, kakšni so „Tagespošte“ pojmi o poštenosti.

— („Tagespost“) je jako žalostna vsled predvčerajšnje slovenske zmage v Celji. Vsa pobita toži: „Damit hat die slovenische Partei einen für den Bezirk verhängnissvollen und beklagenswerthen Erfolg errungen“. Ker je izid volitve tako močno poparil, je naravno, da jo v oči bodejo trobojnice po slovenskih vaseh, zlasti pa nad občinskim uradom in nad Hausenbichlerjevo krčmo v Žalci, še bolj pa nastavljeni topiči, s katerimi so pozdravljali vračajoče se volilce, na čelu njim g. župnika Jeraja.

— (Iz Novega Mesta) prejeli smo več dopisov o bodočih volitvah. Iz istih razvidimo, da ni bil naš dopisnik dobro poučen, poročajoč nam o vedenji tamošnjih trgovcev, čegar splošno obsoja se le jeden Novomeških trgovcev, pristno sliko je gospod dopisnik kaj dobro pogodil. — V jednem teh dopisov jadikuje zopet, kakor se vidi jako pesimističen gospod, poročajoč, da se ne bodo nekateri narodni uradniki in še par drugih gospodov volitve udeležili, vsled česar bi utegnila nasprotna stranka zmagati v prvem razredu. Imena naznačenih gospodov porok so nam, da se ne bode to zgodilo. Uverjeni smo, da bi omenjeni gospodje narodno svojo dolžnost tudi tedaj spolnili, ako bi ne bilo nasprotnikov na volišči. — Novomeškim narodnjakom želimo le složnega postopanja in gotovo bo zmaga na njihovi strani.

— (Na Dunaji) zmagali so pri občinskih volitvah v prvem razredu judje in liberalci.

— (Gospod dr. Alfonz Mosché) odvetnik, mestni odbornik, dež. poslanec i. t. d. v Ljubljani pristopil je podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaji kot podpornik poslavši društvu 5 gld. Srčna mu hvala!

— (Deželni odbor kranjski) je sklenil, da se namesto pokojnega Dežmana vodstvo deželnega muzeja Rudolfinuma začasno izroči gospodu Alfonzu Müllnerju, umirovljenemu profesorju. Gosp. Müllner je rodom iz Radovljice, kot starinoslovec na jako dobrem glasu po svoji izvrstni knjigi „Emona“, vrhu tega pa tudi dobro pozna vso deželo Kranjsko.

— (Pri zabavnem večeru „Pisateljskega društva“) je g. prof. S. Rutar opisal svoje potovanje po Reziji in potem slikal Rezijance, njihov jezik, značaj in šege. Berilo je jako zanimalo poslušalce in želeti je, da se prijavi v leposlovnem listu. Predsedoval je g. prof L. Pintar. — Prihodnji zabavni večer bode v soboto dne 30. t. m. Predsedoval bode g. A. Žumer, čital g. prof. Pintar.

— („Odbor za zgradbo Fr. Levstikovega spomenika“) nam javlja, da se mu je na razposlane pozive za podporo prvi odzval gospod Fran Kalister veleposestnik v Trstu, z zneskom 25 gld. Slava mu! Vivat sequentes!! —c.

— (Iz Trsta) piše nam okoličan: Dne 25. t. m. ob 1. uri popoludne vršilo se je za Trst jako pomenljivo razkritje spomenika na vrtu pred južnim kolodvorom. Po slavnem Rendiči izdelani kip je krasen, a moj namen ni popisavati ta umotvor, marveč italijansko udanost do Avstrije. Dne 24. okolu $7^1/_2$ ure poči petarda v via Coroneo, vržena iz II. nadstropja hiše št. 9. Ob 2. uri po polunoči druga petarda tudi tam, da je bila vsa kadetska šola po konci. Isti večer ob $7^1/_2$ uri peljala se je mimo rečenega spomenika osoba v brumu in vrgla v cunje zavito petardo na tla. Policijski agent Nučić, stoječ ondu na straži prime jo v roke, a razpoči se mu v rokah in mu odtrga dva prsta. Čeravno je bilo dovolj stražnikov ondu in je obljubljenih po 50 gl. vsacemu, kdor prime tacega zlodejca, ga vender neso ujeli, kajti namesto, da bi bili voz ustavili hiteli so ranjenemu Nučiću na pomoč. — Drugi dan rano počila je zopet petarda v pomorski vojašnici. — Glede slavnosti same pišejo se nam tudi čudne stvari. Vsi uradi bili so odlično zastopani, le mestni zbor ne. Župan dr. Bazzoni se je bolnega naredil in tako je jud Luzzato zastopal „najzvestejše mesto“. Sramota! Kadar bode Luzzato v državnem zboru zopet deklamoval ob italijanski lojalnosti, treba ga bode vsekako opomniti na te žalostne dogodke. Sploh pa bi bil skrajni čas, da se glede neznosnih razmer v Trstu na pravem mestu reče odločna beseda in skrbi, da se irredentovska rak-rana izžge. Prijateljska roka doposlala nam je več italijanskih listov. Mej njimi našteva „Il Mattino“ pod naslovom „Nedeljski odmevi“ vse petarde, ki so se na ta dan razpočile. Bilo jih je petero. „Edinost“ piše o tem: „Vse petarde počile so skoro ob jednem in istem času na predvečer razkritja spomenika. To je jasen dokaz, da neso bile proizvod pojedinega hudobneža, temveč premišljeno in pripravljeno delo neke skrite, toda vender dobro poznate stranke!

— (Slovanska glasbena akademija) bila je v nedeljo zvečer v čitalnični dvorani. Bogati, skoro preobširni vspored, obsezajoč, izimši jedno, same slovanske skladbe, privabil je toliko občinstva, kakor ga že dolgo nesmo videli pri čitalničnih veselicah, kar nam je prijeten dokaz, da raste zanimanje za slovansko glasbo, ki je v razmerno kratki dobi velikansko napredovala. Na vsporedu bili so zastopani Iv. pl. Zajc, Smetana, Jenko, Kocipinski, Moszkowski, Kuhač, Glinka, Gerbić in drugi. Najlepše točke bile so izvestno: sekstet iz Smetanove opere „Prodana nevesta“, „Rozmysli si Marinko“, ki so ga pele gospa Gerbićeva, gospici Bučarjeva in Daneševa in gg. Pianecki, Dečman in Paternoster. Vender se nam je pri tej točki zdelo, da so glasovi gospodov bili nekoliko prekrepki, čemur je menda uzrok previsoko uglašeni klavir. V drugi vrsti je posebno ugajal karakteristični Kuhačev zbor „Makedonec žalno pjeje“, nam specijalno pa Varlamov „Krasnij sarafan“, ki ga je gospa Gerbićeva izvrstno pela in ki je in ostane najlepša pesen, kar jih je bilo kdaj zloženih. — Gerbićeva barkarola „Mirno plavaj čolnič moj“, mešan zbor z baritonovim samespevom, ki ga je pel g. Pucihar, napravila je velik efekt in bila vreden zaključek temu večeru. Izmej ostalih točk dopadal je zlasti poljski trospev „Piesn Majova“, ki so ga pele gospa Gerbićeva in gospici Bučarjeva in Daneševa. Jenkov slavni zbor „Šta čutiš“ pel se je dobro, a bil bi še boljši, da je bil tempo malo hitreji in markantneji. — Povodom te akademije obračamo se vsled večstranske želje do onih mladih ljudij, ki so pri tacih prilikah preglasni in nemirni, z resno zahtevo, da v bodoče ne motijo pozornosti občinstva. Dotičnim p. n. roditeljem pa priporočamo, da v tem oziru sami katero rekó.

— (Deželni šolski svet štajerski) imenoval je Josipa Tičarja, nadučiteljem v Šmartinu pri Gornjemgradu, Antona Zmrzlikarja, učiteljem pri sv. Frančišku, Frana Zopfa, učiteljem na ljudski šoli v okolici Ptujski.

— („Dramatično društvo“) izdalo je Slovenske Talije 54. zvezek Vsebina: Teške ribe. Veseloigra v treh dejanjih. Spisal Mihael Balucki. Poslovenil Josip Debevec. — Popolna žena. Veseloigra v jednem dejanji. Cena 80 kr.

— (Tihotapstvo z mesom) postaje zadnji čas v Ljubljanskem okraji kar moderno, drzno. Kar spodleti pri mestnih mitnicah in stražnicah, si poišče pota na ugodnejšem polji, izven mestnega teritorija, ter „roma“ po okolici Ljubljanski na okrog! Da so duša temu podjetju seveda mesarji s svojim podmičenim korom raznovrstnih pomagačev, tega mi še omeniti ni treba. Za to četrtletje izbrala si je družba dvomljive poštenosti za „glavni kvartir“ Zalog, Vevče in pa Zadvor. — Kdor bi mi ne hotel verjeti, da gre ta „g'schäft“ v istini dobro, povem mu samo to-le: Pred kratkim zaklal je jeden sam mesar omenjenih vasij do trideset goved, od katerih ni niti jedne objavil ni dotičnemu ogledovalcu mesa in živine, niti uradu užitninskega zakupa v Zalogu, temveč je: kupil v „kontrabant“, klal v „kontrabant“ in — prodal v „kontrabant“! In tako delajo tudi sosednji mesarji. — To tihotapstvo ima pa seveda po vsej Ljubljanskej bližavi svoje filijale in agente, — ki opravljajo ta posel z nenavadno spretnostjo. Ne vemo sicer, je li temu početju kriv prešibek zakon ali malomarno nadzorovanje dotičnih organov, to pa trdimo naravnost, da žuga ta malovestna obrt človeškemu zdravju in življenju dan na dan z večjo nevarnostjo, ker konsument je tu prvi, pri katerem se to zlo najhuje maščuje! Čuda potem pač ni, če se čujejo dan na dan tožbe o slabem mesu in raznih mesnih izdelkih ko se vse to prevaža v mesto, tu od brezvestnih mesarjev kupuje in od nekaterih krčmarjev z vso slastjo gostom prodaja itd. — Saj je dobro, da le gre! Kaj če pač to, je li žival bila ogledana, zdrava ali bolna, pobita in zaklana, da se le v denar spravi, si misli brezdvomno ta in oni! Tacih in jednacih slučajev bi bilo možno slehern dan dovolj našteti, ali —: občinstvo ni tu za to, da bi čuvalo mesto javnih organov to početje. Skrajni čas pak je, da se pride tej manipulaciji temeljito do živega!

— (V Gradci) so črkostavci napovedali strajk, ki se ima pričeti s 6. dnem aprila.

— (Nezgode.) Preteklo nedeljo ob $^1/_2$11. uri zvečer začelo je goreti v drvarnici posestnika J. Goličiča na Suhi pri Škofjiloki. Ogenj se je razširil in uničil hlev, hišo in streho na Homanovem hlevu. Tudi troje krav in jedno tele je zgorelo. Škode 2000 gld., zavarovanih je bilo le 700 gld. — Pri Grosupljem podsulo je hlapca Ignacija Žitnika in ga poškodovalo tako močno, da je kmalu umrl. — Na Studenci pri D. M. v Polji našli so otroci pri čiščenji gnojne lajte otroško truplo. Stvar se je objavila državnemu pravdništvu.

— (Vabilo k letnemu zboru Postojinske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda.) V zmislu §§. 11 in 12 pravil družbe sv. Cirila in Metoda časti se podpisani sklicati letni zbor Postojinske podružnice iste družbe za dan 31. marca t. l. ob 4. uri popoludne v prostore čitalnice Postojinske s sledečim dnevnim redom: 1. Letno poročilo načelništva. 2. Nasveti družbenikov. 3. Volitev načelništva. 4. Volitev podružničnih zastopnikov za veliko skupščino. — Načelništvo podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Postojini, dne 24. marca 1889. F. Vičič l. r., predsednik.

— (Vabilo k slavnost,) katero priredi v ponedeljek dne 1. aprila 1889. svojemu častnemu članu Franu Levstiku v spomin akademično društvo „Slovenija“ na Dunaji z blagovoljnim sodelovanjem gospice Josipine Jamnicke, gosp. Ljudovita Weigleina, člana c. kr. dvorne opere, g. Vlaha Budmanija, nekoliko članov iz tamburaškega zbora sl. hrvatskega akad. društva „Zvonimira.“ Vspored: A) Pozdrav predsednika. 1. P. H. Sattner: „Za dom mej bojni grom.“ Moški zbor. 2. Slavnostni govor, govori vseučiliščni docent gospod dr. Karol Strekelj. 3. Raff: Koračnica za klavir; svira gospod Vlaho Budmani. 4. A. Foerster: „Samo“, moški zbor s čveterospevom. 5. a) V. Budmani: „Djevojka junaku“. b) Fr. S. Kuhač: „Srdcu“. Sopran-solo poje gospica Josipina Jamnicka, na klaviru spremlja gosp. Vlaho Budmani. 6. J. Malat: „Venkovské obrázky“. Za dve gosli, cello in klavir; svirajo gg. J. Abram, D. Pogačar, D. Mašek, vitez Bosnadolski in O. Dev. 7. F. S. Vilhar: a) „Mornar“, b) „Kam?“ Bas-solo poje gosp. Ljudevit Weiglein, član c. kr. dvorne opere, na klaviru spremlja gospod Vlaho Budmani. 8. a) S. Jenko: „Strunam“, za tambure udesila gospica H. Adametz. b) „Venec narodnih pesnij.“ Udara tamburaški zbor hrvatskega akad. društva „Zvonimira“, pod vodstvom gospoda Dobroslava Brlića. 9. A. Nedvěd: „Vojaci na poti“. Moški zbor. B) Prosta zabava. Zbore vodi častni pevovodja „Slovenije“ gospod Jan Jiřik. Lokal: Hotel Goldenes Kreuz, VI., Mariahilferstrasse 99. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Slavno ravnateljstvo konservatorija je blagohotno dovolilo, da sodeluje gospica Josipina Jamnicka. Klavir Czapka. Dobrovoljni doneski se hvaležno prejemajo. Čisti dohodek je namenjen „podpornemu društvu za slovenske velikošolce na Dunaji“. Vabilo velja za ustopnico. Adresa za telegrame: „Slovenija“, Wien, Hotel „Goldenes Kreuz“, Mariahilferstrasse.

— (Akademično društvo „Triglav“ v Gradci) ima v torek dne 2. aprila t. l. v hotelu „Zum goldenen Ross“, Mariahilferstrasse štev. 9, IX. redno zborovanje. Na dnevnem redu je: 1. Čitanje zapisnikov. 2. Antikritika g. stud. phil. Koruna. 3. Kritika o predavanji g. stud. med. Rakeža. 4. Kritika o predavanji g. stud. iur. Krančiča. 5. Predavanje g. stud. med. Rakeža. 6. Poročilo društvenega soda. 7. Slučajnosti. Začetek ob osmi uri zvečer. Gostje dobro došli!

— (Iz Kviškega pri Gorici.) Vabilo k rednemu pouku, katerega priredi tukajšnja „Čitalnica“ v dan 31. t. m. ob 4. uri popoludne po blagoslovu. Vspored: 1.) Petje. 2.) Nagovor in pozdrav predsednikov. 3) Petje. 4.) Govor: „Kako upljiva delavnost na blagostanje, na nrav in na izomiko kmet. ljudstva“. — Po posebni prijaznosti prevzame govor velezaslužni gospod Andrija Širok. učitelj v Šmartnem. 5.) Petje. Po pouku bode prosta zabava. Ustopnine ni nobene. V obilno udeležitev vabi: Odbor.

— („Službovnik nemško-slovenski za cesarsko kraljevo vojsko. Prvi del. Drugi natis službovnika iz leta 1873. Poslovenil Andrej Comel plemeniti Sočebran, c. kr. major v pokoju“) je naslov knjigi, ki jo je gospod prelagatelj sam založil, natisnila tiskarna družbe sv. Mohora in katera obsega v nemškem in slovenskem tekstu 286 str. Gospod major Comel pl. Sočebran je kot pisatelj vojaških knjig tako dobro znan ter izdal že toliko knjig za slovensko vojaštvo, da je njegovo ime sámo najboljše priporočilo. „Službovnik“ kakor vse druge omenjene knjige dobivajo se po knjigotržnicah in pri pisatelji samem v Gradci (Grazbachgasse 40). Gosp. major pl. Comel naznanje, da je tudi „Poučilo o streljanju“ (Schiess-Instruction) in vežbovnik (Exerzir-Reglement) že poslovenil in je bode prej ko mogoče izdal.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Budimpešta 26. marca. Dolenja zbornica vsprijela s 109 glasovi večine §§ 24. in 25. brambenega zakona. Okolu zbornice bilo ogromno ljudstva, a ker je redarstvo storilo obširne naredbe, ni bilo nobenih nemirov.

Beligrad 26. marca. Vsi časopisi z veseljem pozdravljajo vest, da se kraljica Natalija v jednem meseci povrne na srbska tla. — Črnogorski knez poslal regentom ročno pismo, zagotavljajoč, da se je vsled vladne premembe zopet obnovilo staro prijateljstvo mej srbskim in črnogorskim bratskim narodom.

Beligrad 27. marca. Bivši metropolit Mihael poslal je iz Móskve Ristiću telegram, v katerem kralju Aleksandru častita, da je zasel prestol.

Berolin 27. marca. Iz Zansibara se brzojavlja, da so Nemci v soboto Sadani bombardovali.

London 27. marca. Dolenja zbornica s pritrjenjem vlade vsprejela predlog, da se vlasti pozovejo na konferenco ob odpravi trgovine z robi v Vzhodni Afriki. — John Bright umrl.

Razne vesti.

* (Mati naše presvetle cesarice) zbolela je nevarno, kakor se javlja iz Monakovega. Ker je visoka gospa doživela že dobo 81 let, bati se je najhujšega.

* (Povodnji.) Iz Varšave se javlja 26. t. m.: Reke Narev, San, Vieprc in Bistrica izstopile so iz svojih strug ter poplavile niže ležeče kraje in veliko vasij. Škoda je velika. Železnični most pri Ljublinu je v nevarnosti, da se poruši.

* (Svetovna razstava) v Melbourne, katera se je 31. januvarja t. l. zaključila, ima po najnovejših poročilih $3^1/_2$ milijona gld. primankljaja. Občinstvo udeleževalo se je razstave nekda v prav pičlem številu.

* (Ustreljen vojak.) Iz Požuna poroča se 26. t. m.: Danes bil je Falkovini, rojen Dunajčan, četovodja pri 72. pešpolku, mej vojaško telovadbo na dvorišči vojašnice ustreljen. Je li nesrečnega vojaka kdo nalašč ustrelil ali se je pripetila le nesreča, še ni dognano.

* (Poneverjenje.) Fran Kolarc, pisar pri Duks-Praški železnici, ponaredil je podpis generalnega ravnatelja Peharja na neki izmišljeni nakaznici in tako prejel 18. t. m. od poljedelske kreditne banke 5870 gld. Ker nezvestega pomožnega uradnika 22. t. m. ni bilo v urad, so ga iskali ter našli v neki gostilni v Smihovu in zaprli. Pri njem dobili so še 1939 gld., mnogo dragocenostij in obilo loterijskih listov, na katere je bilo stavljeno 2 do 6 gld., na jednem celo 30 gld. Zločinec priznal je takoj svojo krivdo, rekoč, da je s poneverjeno vsoto hotel poravnati svoje dolgove.

* (Strah pred sodiščem.) Posestnikova soproga Ana Schrödl iz Herzogbirnbauma imela je te dni priti k okrajnemu sodišču v Stockerav in tamkaj pričati v neki pravdi. Nesrečne žene polasti se pa pred sodnikom tolik strah, de se isti dan, ko bi se bila vršila obravnava, obesi. Šele pozno zvečer našli so nespametno posestnico domá pod streho obešeno in — mrtvo.

Poslano.

Blagorodnemu gospodu ces. kr. okrajnemu glavarju

vitezu Schwarzu

v Postojini.

Ni moj namen z Vami obširno polemizovati na „odprto pismo“, katero ste povodom mojega govora dne 11. t. m. doposlali članom poslanske zbornice, ker kam bi prišli, če bi poslanci v obče dobivali opravičevalna pisma od osob javnih ali privatnih, s katerimi se v državnozborskih razpravah pečajo, in bi na taka pisma odzivali. Par besed naj mi pa bode vender dovoljenih.

Vi mislite, da sem se jaz za to z Vami bavil, ker ste me pred tremi leti, kakor pravite, „prav ob kratkem odpravili,“ ko sem prišel v Postojino in k Vam, da se z Vami seznanim. Ne, maščevanje me ni vodilo, ampak povod mojim besedam bila so Vaša dejanja, katera sem navajal in katera bi noben poslanec prezirati ne mogel, če govori o politični upravi, posebno če se dogode v njegovem volilnem okraji. — Tudi ni bilo treba zlorabiti poslanske imunitete, da se to pove. To so vender vsakemu razumnemu Slovencu znani Vaši čini, katero je bilo celo odveč v „odprtem pismu“ izrecno in vse zaporedom priznati. Tega pa Vam nihče ne bode zameril, da imate sami milejšo sodbo o svojih dejanjih, kakor jo imajo o njih — drugi ljudje. —

Vašega pouka o tem, kaj se spodobi in kako je treba čuvati „uradno tajnost“, ne morem sprejeti, ker če se ogledate, mi morda utegnete sami priznati, da neste mož, pri katerem bi se človek teh čednostij priučil; pač pa Vam verjamem, da bi Vam bilo ljubo, da bi vsa Vaša dejanja, katera sem razpravljal, zakrivala „uradna tajnost“.

Konečno me veseli Vaša obljuba, da hočete svoje uradniške dolžnosti ne oziraje se na moje pritožbe in pretenja (?) točno izpolnovati, vender mislim, da bi za Vas in za nas prav bilo, če si poskusite za izvrševanje svojega lepega namena kak drug kraj izbrati. —

S primernim spoštovanjem

Dr. Ferjančič,
državni poslanec.

Na Dunaji, dne 23. marca 1889.

Zahvala in prošnja.

Knjižnici „Podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico“ blagovolili so nadalje darovati p. n. gospodje: Josip Žirovnik, učitelj v Begunjah, 24 knjig; Fran Oblak, c. kr. poštni oficijal na Dunaji. knjige „Matice Slovenske za leto 1887.; Šimen Stöckl, knezo-škofijski duhovni svetovalec in župnik v Šent Lenartu pri sedmih studencih, 5 gld. za 5 iztisov knjig „družbe sv. Mohora“; Jos. Apih, profesor v Novem Jičinu, 7 lepo vezanih knjig; Šimen Rutar, c. kr. profesor v Ljubljani, 10 mark v zlatu; Anton Gabrón, župnijski oskrbnik v Črni, 2 gld. — Nadalje je podarila slavna „Matica Slovenska v Ljubljani“ o priliki štiridesetletnice vladanja presvetlega cesarja Franca Jožefa I. 15 iztisov knjižice: „Zgodovina avstrijsko-ogerske monarhije“ in 2 iztisa krasne knjige „Spomenik o 600letnici začetka habsburške vlade na Slovenskem“. Ob jednem nam je popraviti neljubo pomoto, ki se je bila urinila v zadnjo zahvalo. Ne gospa Magdič, ampak gospa Ivanka Žižkova, soproga gospoda dr. Žižka v Ormoži, podarila je naši knjižnici nad 100 lepih knjig. —

Vsem, ki so s svojimi darovi pripomogli, da se širi omika in narodna zavest tudi mej zatiranimi in tlačenimi koroškimi Slovenci, bodi izrečena najprisrčnejša in najiskrenejša zahvala! Bog plati!

Dovoljujemo si prositi še nadaljnih darov; posebno dobro došle bi nam pesmi s sekiricami, da bi jih mogli izposojevati ali pa razdeliti mej naše vrle Loške in Šent-Lenardske pevce.

Kdor more kaj storiti, prosimo ga lepo v imenu svete naše slovenske stvari.

Za načelništvo „Podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico“:

Matija Wutti,
načelnik podružnice in posestnik na Ločilu (pošta: Riegersdorf).

Zdravko Kraut,
knjižničar in župnik na Brnci (Fürnitz).

SLOVANSKI SVET

prinaša v 6. številki naslednjo vsebino: Ustava in pa položenje. — Politiška uprava na Slovenskem. Govor dr. Ferjančiča v državnem zboru 11. marca 1889. — Lužiški Srbi. Poleg Jaroslava Lisca izdelal —kb—. — Pogled po slovanskem svetu. a) Slovenske dežele. b) Ostali slovanski svet. — Književnost.

„SLOVANSKI SVET“ izhaja po dvakrat na mesec, vselej 10. in 25. dne meseca, in se pošilja naročnina izdajatelju „SLOVANSKEGA SVETA“ v Gorico. — Naročnina znaša: za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld., za četrt leta 1 gld. Za Ljubljanske naročnike in dijake velja: celoletno 3 gld. 60 kr., poluletno 1 gld. 80 kr., četrtletno 90 kr.

Za vnanjo porabo. Pri protinu in trganji, bolečinah po udih in vsakovrstnih unetjih pokazalo so je posebno uspešno Moll-ovo „Francosko žganje“. Steklenica stane 90 kr. Vsaki dan ga razpošilja po poštnem povzetji A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 12 (55-3)

Poslano.

Vsem bolnim na živcih se lahko s popolnim prepričanjem priporoča, da naj se seznanijo z že v 17. izdaji izšlo knjižuro Romana Weissmann-a: „Ueber Nerven-Krankheiten und Schlagfluss, Vorbeugung und Heilung“, ki se dobi zastonj in franko v lekarni gospoda **Josipa Svobode v Ljubljani.** (211)

— **(Zasledeni ponarejalci ustne vode.)** Bilo je že omenjeno, da v obče po vsem civilizovanem svetu tako priljubljeno in razširjeno Anatherin ustno vodo zobozdravnika dr. J. G. Popp-a na Dunaji zlasti na Ogerskem v velikej meri ponarejajo in kvarijo. Ko je izdelovatelj v Budimpešti osnoval generalno zastopstvo za Ogersko, zmatral je načelnik generalnega zastopstva za dolžnost svojo, nastopiti večje potovanje po Ogerskej, da jedenkrat naredi konec tem sleparijam. Uspeh tega potovanja je bil čudovit. Do sedaj je dal v 9 krajih na 10 mestih kacih 130 steklenic ponarejene Anatherin ustne vode konfiskovati in proti ponarejalcem začeti sodnje korake. To stane sicer precej denarja, toda izdelovatelj hotel je jedenkrat prav korenito potrebiti, ker bi dober glas te že 40 let preskušene vode utegnil trpeti zaradi nespretnih ponarejanj dobičkaželjnih ljudij. Da se ponarejalcem delo oteži in koristi velicemu občinstvu, sklenil je izdelovatelj, steklenice povekšati za polovico prejšnje količine. Izdelovatelj rad to žrtvuje z nado, da se bode občinstvo v bodoče bolj varovalo pred pokvarjenimi, ponarejenimi in druzimi ničvrednimi in nekoristnimi sredstvi. Cena Anatherinovej ustnej vodi dr. J. G. Popp-a je po velikosti steklenice 50 kr. do gld. 1.— in gld. 1.40. Zahtevaj le dr. Popp-a Anatherin ustno vodo, ker te sicer lahko prevarijo. To ustno vodo ima dvorni zobozdravnik dr. J. G. Popp na Dunaji, kjer naj se pismeno naroči, in vse lekarne, droguerije in parfumerije. (617—14)

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji

za vse leto gld. 4.60; za pol leta gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Loterijne srečke 23. marca.

V Trstu:	20,	56,	67,	76,	27.
V Linci:	13,	8,	52,	61,	26.

Tujci:

26. marca.

Pri **Maliči**: Urbas, Schneibidel, Erust, Kraul in Brotlezo z Dunaja. — Kert iz Gorice.

Pri **Slonu**: Herman iz Zagreba. — Æsterreicher, Hanseli, Steiner z Dunaja. — Janowsky iz Hrvaškega. — Tittel iz Postojine. — Slibar iz Selc. — Zirovnik iz Begunj. — Pitamic iz Postojine. — Philipp z Dunaja. — Kuranda iz Gradca. — Kramar iz Karlovca. — Dietrich z Dunaja. Luggin, Gleich, pl. Krapitsch, Richter, Koutnik, Schwioger iz Celovca. — Margheri iz Radovljice.

Tržne cene v Ljubljani

dne 27. marca t. l.

		gl.	kr.			gl.	kr.
Pšenica, hktl.		5	83	Špeh povojen, kgr.		—	70
Rež,	„	4	50	Surovo maslo,	„	—	84
Ječmen,	„	4	16	Jajce, jedno:		—	2
Oves,	„	2	67	Mleko, liter		—	7
Ajda,	„	4	67	Goveje meso,	kgr.	—	56
Proso,	„	4	33	Telečje	„ „	—	52
Koruza,	„	4	83	Svinjsko	„ „	—	56
Krompir,	„	2	41	Koštrunovo	„ „	—	36
Leča,	„	12	—	Pišanec		—	60
Grah,	„	13	—	Golob		—	20
Fižol,	„	11	—	Seno, 100 kilo		2	50
Maslo,	kgr.	—	92	Slama, „ „		2	32
Mast,	„	—	70	Drva trda, 4 □metr.		6	70
Špeh frišen	„	—	54	„ mehka, 4	„	4	30

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
25. marca	7. zjutraj	740·0 mm.	1·0° C	sl. sev.	jas.	0·00 mm.
	2. popol.	735·8 mm.	12·4° C	m. svz.	jas.	
	9. zvečer	734·3 mm.	6·6° C	sl. svz.	jas.	
26. marca	7. zjutraj	729·1 mm.	5·6° C	sl. svz	obl.	0·80 mm.
	2. popol.	725·6 mm.	7·4° C	sl. vzh.	obl.	dežja.
	9. zvečer	725·3 mm.	4·6° C	sl. vzh.	obl.	

Srednja temperatura 6·7° in 5·9°, za 1·6° in 0·5° nad normalom.

Dunajska borza

dné 28 marca t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

		včerai	—		danes
Papirna renta	gld.	83·80	—	gld.	83·80
Srebrna renta	„	84·20	—	„	84·30
Zlata renta	„	111·45	—	„	111·45
5% marcna renta	„	99·85	—	„	99·85
Akcije narodne banke	„	891·—	—	„	891·—
Kreditne akcije	„	304·25	—	„	303·50
London	„	121·20	—	„	121·25
Srebro	„	—·—	—	„	—·—
Napol.	„	9·58	—	„	9·58
C. kr. cekini	„	5·70	—	„	5·70
Nemške marke	„	59·20	—	„	59·20

4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	137	gld.	50	kr.
Državne srečke iz l. 1864	100 „	180	„	75	„
Ogerska zlata renta 4%		103	„	25	„
Ogerska papirna renta 5%		94	„	95	„
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.		104	„	75	„
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	126	„	50	„
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi		121	„	50	„
Kreditne srečke	100 gld.	187	„	—	„
Rudolfove srečke	10 „	21	„	50	„
Akcije anglo-avstr. banke	120 „	131	„	25	„
Trammway-društ. velj. 170 gld. a v.		234	„	25	„

Pisar

slovenskega jezika popolnoma zmožen in vešč notarskih opravil, **se vsprejme.** — Ponudbe na upravništvo „Slovenskega Naroda“. (232—2)

Patentovane Strakosch-Boner-jeve

stroje za pranje in munge

priporoča (57-7)

ALEXANDER HERZOG

Dunaj, Graben, Bräunerstrasse 6.

Katalogi zastonj in franko.

Pekarijo

ali

branjarijo

v najem želim prevzeti takoj.

Ponudbe na upravništvo „Slovenskega Naroda“ pod šifro **„Pekarija“.** (225—3)

Na najnovejši in najboljši način

umetne (825—34)

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja **plombovanja** in vse **zobne operacije,** — odstranuje **zobne bolečine** z usmrtenjem živca

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega (čevljarskega) mostu, I. nadstropje.

„NARODNA TISKARNA“

priporoča po nizkej ceni

VIZITNICE

v elegantnej obliki.

Nič več mokre noge ali trdo usnje!

To doseže le **I. Bendiksa** iz **Št. Valentina** (56—10)

c. kr. privilegovana nepremočljiva

hranilna mast za usnje,

potrjena s stotinami spričeval (cene: cela škatlja 1 gld., ½ škatlje 50 kr., ¼ škatlje 25 kr., ⅛ škatlje 12½ kr.); potem za likanje usnja **ravnokar patentovana**

hranilna tinktura za usnje,

ne lak za usnje ali momentni lik, tudi ne apretura za usnje, marveč bolj oljnato likalno črnilo, katero je preskusilo c. kr. državno vojno ministerstvo ter dovolilo, da se sme rabiti za usnje v c. kr. armadi. Cene: 1 kilo 1 gld. 20 kr., 1 steklenica št. 1: 1 gld., št. 2: 40 kr., št. 3: 20 kr. — Razprodajalcem rabat. Dobiva se v vseh večjih krajih monarhije; **v Ljubljani** pri gg. **Schusnig-u & Weber-ju** in **A. Krisper-ju. — Svarimo pred ponarejanji!** — Prosi se za **ponudbe v razprodajanje,** kjer še ni založb.

Gotov zaslužek!

Vsak priden mož more si slednji dan brez kapitala 5 do 10 gld. po jako dostojnem in poštenem potu zaslužiti, ki prevzame **dobro izplačujoče se** zastopstvo. **Pripravno tudi kot stranski zaslužek za vsakega. Agenti se nastavijo v vseh mestih in krajih države** proti visoki proviziji in **mesečnej plači.** — Ponudbe pod naslovom: **„Kaufm. Kanzlei „LA CONFIDENTIA“, Budimpešta“.** (183—4)

Brnsko sukno

za elegantne

pomladanske in poletne obleke

v odrezkih po 3·10 *m*, to je po 4 Dunajske vatle vsak odrezek, kateri stane

gld. 4.80 iz fine

gld. 6.— iz finejše

gld. 7.75 iz jako fine

10.50 iz najfinejše

pristne ovčje volne.

Nadalje blago za ogrtače, s svilo pretkano grebenasto sukno, letni loden, blago za livreje, blago iz sukanca, ki se sme prati, fino in najfinejše črno sukno za salonske obleke i. t. d. i. t. d. razpošilja **proti povzetju** zneska kot reelna in solidna dobro znana (106—13)

zaloga sukna

SIEGEL-IMHOF v BRNU.

Izjava: Vsak odrezek je 3·10 *m* dolg in 136 *cm* širok, torej zadostuje za celo moško obleko. Tudi se pošlje vsacega blaga toliko metrov, kolikor kdo želi. Jamči se, da se pošlje ravno tako blago, kakor se izbere uzorec.

Uzorci zastonj in franko.

C. kr. priv.

kneza Auersperga

železniška tovarna

na Dvoru na Kranjskem

priporoča se za zalaganje

komerčnega litega blaga, peči v velikej izberi, **ognjišč** in **ognjiščnih delov, kotlov** v vsakoršnjej obliki in velikosti itd. itd., **litega blaga za stavbe:** stebrov, oprijemačev, svetilničnih stebrov, priprostih in olepšanih, palic za okrižja, celih držališč, polževih stopnic, strešnih oken itd., **cevij** za stranišča, plino- in vodovode, celih vodovodnih oprav, vodnjakovih cevij, sesalk itd., **rudniških priprav**: stop in mečkal, pripravljalnih, zavornih naprav, strojev za vertanje kamnov, rudniških vozk itd., **fužinskih naprav**: valjarjev v pesek litih, trdilnih valjarjev litih v surovo železne oblikovnike, peresnih kladiv, klešč, škrpcev, itd., **strojnih delov** surovo litih in zlikanih, **parnih strojev** do 50 konjskih sil, **rastlinjakov** in **pavilijonov** iz litega in kovanega železa, **mlinskih priprav, papirničnih priprav, ovnov** za vodne stavbe, **reservarov** v vseh velikostih iz ploščevine in litega železa, **turbin** po Girardovej in Jonvalovej sistemu po 5 do 200 konjskih sil, **transmisijskih priprav**: vratil, plošč za jermena, čelnih in stožnastih koles z lesenimi in železnimi zobmi, stalnih, stenjskih in visečih steljk, plošč za vrvi, konopce in žične vrvi, itd., **strojev vodostolpnic, odvajajočih vododržnih strojev, vodnih koles** iz litega in kovanega železa, **žagnih delov,** kakor tudi priprav za parne in vodne žage in posamičnih cirkularnih Tavoletti- in žag z jarmom, **stiskalnice**: hidravličnih stiskalnih, stiskalnic z vretenom in vôdom, kopirnih stiskalnic, itd., **železa v palicah** in **osij** iz kovanega pretopljenega železa. (217—2)

Vprašanja glede cen se hitro odgovore.

RAZPRODAJA

ANTON JENTL

Špitalske ulice št. 6

trgovina z manufakturnim blagom

proda vso svojo zalogo po vnovič jako znižanih cenah. — Dobi se še v veliki množini:

Različno blago Krnovsko (Jägerndorf); barhent meliran, kariran in rudeč, popolnoma pristen; tiskani kotoni; bombažni in svilnati robci; črni in raznobarveni baržun za kinč obleke; nogovice za gospe in otroke (221—2)

in sploh množina vsakovrstnih stvarij, ki spadajo v to kupčijo.

V hišah ranjcega g. Aleksandra Dreo-ta

se oddajo v najem

razna stanovanja, prodajalnice in skladišča. (234—1)

Natančneje se izvé v pisarni odvetnika **dr. Ant. Pfefferer-ja v Ljubljani na Križevniškem trgu.**

J. Deller-jeva

Jedino razprodajo za Kranjsko ima
J. LININGER
v Ljubljani, Rimska cesta 9.

RADGONSKA

Najboljša
mizna in osveževalna pijača.

Preskušeno zdravilo
za katar sapnih organov, protin, revmatizem, želodčne in mehurne bolezni.

najčistejša alkalična

Se ne sme zamenjati z
Radenjsko
kislino. (209—3)

KISLINA.

Tri stanovanja,

obstoječe vsako iz dveh sob in kuhinje, so takoj ali pa o Sv. Juriji za oddati.

Natančneje se izve pri lastniku **Ivanu Borštnik-u v Kurji vasi.** (228—2)

Semena.

Velikansko peso, nemško in domačo deteljo, raznovrstne trave in sočivja

prodaja po najnižji ceni in zanesljivo kaljive

PETER LASSNIK
v Ljubljani.

Poštna naročila se proti poštnemu povzetju hitro razpošiljajo. (181—5)

Išče se kovač

oženjen ali samec, **da takoj prevzame v najem kovačijo.** Kovačija je pri cesti, ki drži iz Logatca v Idrijo. Poleg nje je **hiša** z več sobami in kletjo ter toliko zemljišča, da je moč rediti kravico. Natančneje pove **Tomaž Gantar,** vulgo **Zalar,** v **Godoviču** pri **Idriji h. št. 30.** (235)

Zobozdravnik Schweiger

(178—6) stanuje
hotel „Stadt Wien", II. nadstropje štev. 23.

Ordinira od ½**10.** do ½**1. zjutraj** in od **2.** do **5. ure popoludne.**

Ob nedeljah in praznikih od ½**10.** do **1. ure.**

Vodna žaga

(lesoreznica),

stoječa na **Ročnici** pri **Sori** blizu **Medvod, proda se takoj.** — Več pove **Mihael Čarman** ondi. (229—2)

Hiša na prodaj.

v **Hotiču** pri **Litiji,** blizu farne cerkve, na lepem kraji, pripravna za štacuno s špecerijskim blagom, kakor je že več let. Hiša je v dobrem stanji, poleg je lep vrt in njiva, ležeča proti solncu. — S hišo vred proda se tudi

štacunska oprava,

kakor **štelaže, tehtnice, težaki** itd. — Natančneje se izve pismeno ali ustno pri lastniku **Antonu Skok-u,** posestniku **h. št. 62 v Št. Juriji pri Kranji.** 226—2)

BLAGAJNE

rabljene in **nove** po ceni samo pri **S. BERGER-ji, Dunaj, Graben, Bräunerstrasse 10.** (58—17)

Priporočilo in naznanilo.

Usojam si udano naznanjati slavnemu p. n. občinstvu, da sem prevzel

gostilno „Pri Lipi"

(„Zur Linde")

v Židovskih ulicah

in da bodem stregel z **najboljšim vinom** od **24** do **48 kr.** liter ter točil tudi **izvrstno Kosler-jevo carsko pivo** po **10 kr.** vrček. — Vsako jutro **sveži golaš** po **10 kr.** porcija; **opoludne obed,** juha, meso in dve prikuhi, **20 kr.** — V nadi obilega obiska zagotovljam točno in izborno postrežbo.

Fran Vodišek,
gostilničar.

(238—1)

POSOJILNICA V RIBNICI

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

VABILO
k
OBČNEMU ZBORU

kateri bode
dne 31. marca 1889. l. ob 4. uri popoludne v zadružnej pisarni.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelništva za leto 1888.
2. Volitev načelništva.
3. Slučajni predlogi.

(216—3)

V Ribnici, dne 16. marca 1889. ***Načelništvo.***

40letni renommée!

Profesorji c. kr. klinike na Dunaji, profesor Drasche, profesor Schnitzler, pok. profesor Oppolzer, kakor tudi več drugih slovečih zdravnikov zapisujejo in priporočajo le pristno in svetovno slavno c. kr. dvornega zobozdravnika

Dr. POPP-a Anatherin ustno vodo

za vsakdanjo porabo, ker je boljša, nego vsaka druga zobna voda, kot preservativno sredstvo proti vsem zobnim in ustnim boleznim, priznana voda za grgranje pri kroničnih vratnih boleznih in neobhodno potrebna pri rabi mineralnih vod, katera, če se hkratu rabi z

Dr. POPP-a zobnim praškom ali zobno pasto,

ohrani vedno zdrave in lepe zobe.

Pri neprestani rabi dr. Popp-ovih zobnih sredstev se prepreči in odstrani rast drobnih glivic, za katere je ustna votlina tako ugodna tla, katere se lotijo zob, da začnó gniti.

Dr. Popp-a zobna plomba je najboljša, ž njo si vsak sam lahko zamaši votle zobe.
Dr. Popp-a zeljiščno milo proti spuščajem vsake vrste in posebno priporočljivo za kopelji.

Cena: Anatherin ustna voda v dvojno povekšanih steklenicah po 50 kr., gld. 1.— in gld. 1.40. — **Anatherin zobna pasta** v puščicah po gld. 1.22. — **Aromatična zobna pasta** à 35 kr. — **Zobni prašek** v škatljicah po 63 kr. — **Zobna plomba** v etuiji gld. 1.—. — **Zeljiščno milo** à 30 kr.

Pred kupovanjem ponarejene Anatherin ustne vode, ki je po analizi le iz kislin napravljeni preparat, s katerim se zobje prezgodaj uničijo, se izrecno svari. (615—27)

Dr. J. G. POPP, Wien, I., Bognergasse Nr. 2.

Dobiva se *v Ljubljani* pri lekarjih J. Swoboda, V. Mayr, U. pl. Trnkoczy, E. Birschitz, G. Piccoli, dalje pri trgovcih C. Karinger, Vaso Petričič, Edvard Mahr, Peter Lassnik, bratje Krisper; *v Postojini:* Fr. Baccarich, lekar; *na Krškem:* F. Bömches, lekar; R. Engelsberger, trgovina z galanterijskim blagom; *v Idriji:* J. Warto, lekar; *v Kranji:* K. Savnik, lekar; Martin Pettau, trgovec; *v Škofjej Loki:* C. Fabiani, lekar; *v Kočevji:* J. Braune, lekar; *v Ajdovščini:* M. Guglielmo, lekar; *v Litiji:* J. Beneš, lekar; *v Metliki:* Fr. Wacha, lekar; *v Radovljici:* A. Roblek, lekar; *v Novem mestu:* F. Haika, D. Rizzoli, lekarja; A. Gustin, trgovina z galanterijskim blagom; *v Kamniku:* J. Močnik, lekar; *v Trebnjem:* J. Ruprecht, lekar; *v Crnomlji:* J. Blažek, lekar; *v Vipavi:* A. Leban, lekar.

Najboljše in najcenejše

OLJNATE BARVE

v ploščevinastih pušicah

se dobivajo pri

ADOLFU HAUPTMANN-U

LJUBLJANA. (218—3)

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dragotin Hribar.

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne".